

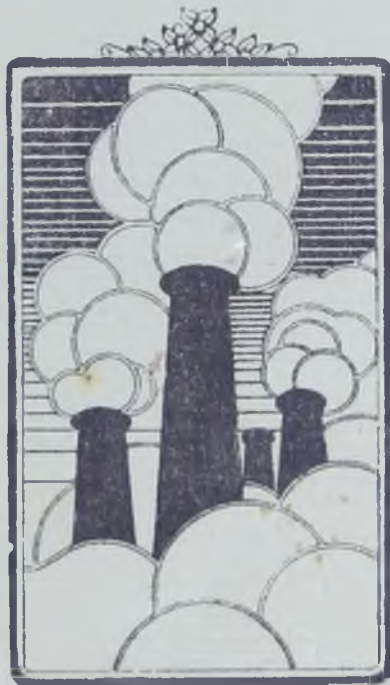
235

69₂

24

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

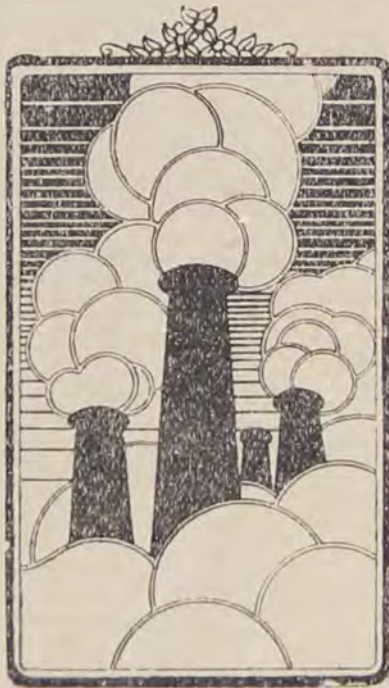
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

58

α

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἀυγούστου 1921.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Ἀριθ. πρωτ. 44703

Πρὸς τὰς Διευθύνσεις, Τμήματα καὶ Γραφεῖα τοῦ ὑφ' ἡμᾶς Ὑπουργείου

Ἐπιθυμοῦντες, ὅπως συγκεντρώσωμεν πάντα τ' ἀπαιτούμενα στοιχεῖα πρὸς διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης, τόσοσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατὰστασιν τῆς χώρας, παραγγέλλομεν, ὅπως ἐντὸς μὲν δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς παρούσης ὑποβάλητε ἡμῖν ἔκθεσιν συντεταγμένην κατὰ τὰ κατωτέρω, περὶ τῶν εἰς τὴν ἀρμιδιότητα ὑμῶν ὑπαγομένων ἀντικειμένων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, ἐκάστοτε δὲ ἀναφέροιντε ἡμῖν, δι' εἰδικῶν ἐκθέσεων πᾶν ὀπωπδήποτε σημαντικὸν γεγονός ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ὑμετέρας αρμοδιότητος.

Αἱ περὶ ὧν ἄνωτέρω ἐκθέσεις δεόν νὰ εἶναι συντεταγμέναι ἐμπεριστατωμένως καὶ νὰ στηρίζονται, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, εἰς γενικὰς ἢ εἰδικὰς στατιστικὰς πληροφορίας. Εἰδικώτερον αἱ ὑποβληθησόμεναι ἐντὸς δεκαπενθήμερου καθολικαὶ ἐκθέσεις δεόν ἀπ ραιητῶς, ὅπου τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, νὰ συνταχθῶσι κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἐκάστη σπουδαία πλουτοπαραγωγικὴ πηγή, ὡς καὶ πᾶν σχετιζόμενον πρὸς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν εὐρυτέρας σημασίας ἀντικείμενον δεόν ν' ἀποτελέσῃ ἴδιον τῆς ἐκθέσεως κεφάλαιον, περιλαμβάνον ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, τρία σαφῶς κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, τμήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ν' ἀφορᾷ εἰς τὴν καθαρῶς ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, ἴδια ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἢ, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ κατὰ μακρότερον χρονικὸν διάστημα, τὸ δεύτερον ν' ἀναλύῃ τὰς σημαντικαὶς ἰσῆς τῶν διατάξεων τῶν διεπύρτων σήμερον τὸ ἀντικείμενον νόμων, ἐπίσης ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν, ἐξέλιξιν τὸ δὲ τρίτον νὰ πραγματευῆται τὰς ἀπόψεις μελλοντικῆς ἐξελίξεως, ἴδια ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ὑπὸ μελέτην μέτρα βελτιώσεως τῆς παρούσης καταστάσεως καὶ πρὸς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς χώρας διὰ νέων πόρων μετὰ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῆς ἐν Ἑλλάκι καὶ Ἀνατολικῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἐν τέλει τῶν μνημονοθεισῶν ἐκθέσεων

ἡμῶν, δεόν ν' ἀναγραφῶσι πάντα τὰ γνωστά ἡμῖν ἡμεδαυὰ καὶ ξένα δημοσιεύματα, ἅτινα δύνανται ὅποισδήποτε νὰ συμπληρῶσιν τὸ κατὰ τ' ἀνωτέρω περιεχόμενον αὐτῶν καὶ νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι οἰκονομικῶν συνθηκῶν.

Πεποιθότες, ὅτι θέλετε πλήρως κατανοήσῃ τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἀξιούμεν, ὅπως καταβάλητε πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι ἄρτιωτέραν σύνταξιν τῶν συμφώνως πρὸς τὴν παρούσαν ὑποβληθησομένων ὑμετέρων ἐκθέσεων.

Ὁ Ὑπουργὸς

ΙΩ. Δ. ΡΑΛΛΗΣ

Πρὸς

τὴν *A. E.* τὸν Κύριον Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 44703 τῆς 30 Αὐγούστου ἐ. ἔ. Ὑμετέρας ἐγκυκλίου διαταγῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω τ' ἀκόλουθα.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ὑφ' ἡμῶν Ὑπουργείου, ἤτοι ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1911 μέχρι τῆς 16 Ἰουλίου 1917, ἡ ἐπὶ τῆς βιομηχανίας ἐποπτεία ἠσκηῖτο ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας. Λόγω ὅμως τῆς πολλαπλῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ, δὲν ἔδρασεν ὡς ἔδει ἐπὶ τοῦ βιομηχανικοῦ πεδίου. Ἡ ὑπηρεσιακὴ ἐπὶ τούτου μέριμνα ἐτονώθη ἀφ' ἧς ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἰδρύθη ἴδιον Τμήμα Βιομηχανίας καὶ ἐλειτούργησεν ὁ θεσμὸς τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ ἐποπτῶν βιομηχανίας, ὁ ἐξελιχθεὶς εἰς ἐπιθεώρησιν βιομηχανίας, ἀποτελοῦσαν παρ' αὐτῷ ὄργανον πρὸς ἄμεσον ἀντίληψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐγχώριου βιομηχανίας καὶ ὑποβοήθητιν τῆς προσαρμογῆς τῶν τεχνικῶν συνθηκῶν αὐτῆς πρὸς τὰς συγχρόνους προόδους τῶν βιομηχανικῶς ἐξελιγμένων κρατῶν.

Ἡ ἀποτελοῦσα ἀντικείμενον τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ εἰς τὸ ἀπὸ τετραμήνου εἰς ἡμᾶς ἐμπιστευθὲν Τμήμα ὑπαγομένη ἐγχώριος βιομηχανία, κατὰ τὴν ἡμιεπεξεργασθεῖσαν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1917, ἐμφανίζει τὴν Παλαιὰν καὶ τότε Νεὰν Ἑλλάδα ἔχουσαν 2213 μικρὰ μέσα καὶ μεγάλα ἐργοστάσια, ἐπασχολοῦντα συνολικῶς 36124 ἐργάτας καὶ ἐργάτιδας.

Ἐξ αὐτῶν 1188 εἶναι μικρὰ ἐπιχειρήσεις χρησιμοποιοῦσαι ἐκάστη 1-5 ἐργάτας, 743 μέσαι ἐπιχειρήσεις, χρησιμοποιοῦσαι ἐκάστη 6-25 ἐργάτας καὶ 282 μεγάλα ἐπιχειρήσεις, χρησιμοποιοῦσαι ἐκάστη ἄνω τῶν 25 ἐργατῶν.

Εἰδικώτερον διακρίνοντι ὡς ἑξῆς :

A' Μικρὰ Ἐπιχειρήσεις.

Περιφέρειαι	Ἐπιχειρ.	Ἐργάται	Ἀξία προϊόντ.
Παλαιὰ Ἑλλάς	829	2,551	69,285,825
Νεὰ Ἑλλάς	359	998	36,564,200

B' Μέσαι Ἐπιχειρήσεις.

Περιφέρειαι	Ἐπιχειρ.	Ἐργάται	Ἀξία προϊόντ.
Παλαιὰ Ἑλλάς	540	6,475	199,530,850
Νεὰ Ἑλλάς	203	2,370	51,963,960

Γ' Μεγάλαι Ἐπιχειρήσεις.

Περιφέρειαι	Ἐπιχειρ.	Ἔργαται	Ἄξια προϊόντ.
Παλαιὰ Ἑλλάς	222	17,841	436,104,690
Νέα Ἑλλάς	60	5,889	78,844,783

Ἄντι νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐνταῦθα εἰς περιγραφικὰς διακρίσεις, προτιμῶμεν τὴν ἀναλυτικὴν ἐνγλωττίαν τῶν ἀριθμῶν καὶ διὰ τοῦτο προσαρτῶμεν δέκα καὶ ἑπτὰ πίνακας, προϋντά τῆς ὑπὸ τοῦ πρωτοπικροῦ τοῦ Τμήματος Βιομηχανίας ἐπεξεργασίας τῶν κυριωτέρων δεδομένων τῆς προμνημονευθείσης βιομηχανικῆς ἀπογραφῆς ὀργανοθίσσης καὶ ἐνεργηθείσης ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Στατιστικῆς.

Οἱ πίνακες οὗτοι ἐμφανίζουσι τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν, ὑπὸ τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας διακρίσεις.

Ἐκ τῶν πινάκων τούτων παριστῶσιν :

- Ἐπ' ἀριθ. 1. Τὴν κατὰ νομοὺς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθουςμοῦ τὴν εἰς 100 κατοίκους ἀντιστοιχοῦσαν διάκρισιν ὀρισμένων στοιχείων τῆς βιομηχανίας.
- Ἐπ' ἀριθ. 2. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν εἰδῶν τῆς κινητηρίου δυνάμεως.
- Ἐπ' ἀριθ. 3. Τὴν κατὰ νομοὺς καὶ βιομηχανίας διάκρισιν τῶν ὕδραυλικῶν δυνάμεων.
- Ἐπ' ἀριθ. 4. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν κυριωτέρων στοιχείων τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων (Ἔργοστάσια, ἐργάται, ἐργάτιδες, ἄξια ἐγκαταστάσεων, καύσιμος ὕλη καὶ ἄξια προϊόντων).
- Ἐπ' ἀριθ. 5. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τοῦ εἶδους τῆς πρωτεύουσῆς βιομηχανίας.
- Ἐπ' ἀριθ. 6. Τὴν κατὰ βιομηχανίας, διάκρισιν τοῦ εἶδους καὶ ἀριθμοῦ τῶν ἐργοστασίων.
- Ἐπ' ἀριθ. 7. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐργοστασίων.
- Ἐπ' ἀριθ. 8. Τὴν κατὰ σπουδαιότητα διάκρισιν τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων.
- Ἐπ' ἀριθ. 9. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.
- Ἐπ' ἀριθ. 10. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων τῆς τότε Νέας Ἑλλάδος.
- Ἐπ' ἀριθ. 11. Τὴν κατὰ σπουδαιότητα διάκρισιν τῶν μέσων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.
- Ἐπ' ἀριθ. 12. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μέσων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.

- 'Ο ύπ' αριθ. 13. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μέσων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς τότε Νέας Ἑλλάδος.
- 'Ο ύπ' αριθ. 14. Τὴν κατὰ σπουδαιότητα διάκρισιν τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.
- 'Ο ύπ' αριθ. 15. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.
- 'Ο ύπ' αριθ. 16. Τὴν κατὰ νομοὺς διάκρισιν τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς τότε Νέας Ἑλλάδος.
- 'Ο ύπ' αριθ. 17. Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἰδρυθέντα συνολικῶς καὶ διαδοχικῶς κατ' ἔτος μεγάλα ἐργοστάσια.

Ὅττω, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ταύτην, ἡ Ἑλλάς ἐπὶ πληθυσμοῦ 4,732,966 κατοίκων, ἀπέδειξεν ὅτι ἔσχε κατὰ τὴν 20 Ὀκτωβρίου 1917 ἐν συνόλῳ 2,213 ἐργοστάσια, ἐπασχολοῦντα 24,685 ἐργάτας, 11,434 ἐργάτιδας, ὀλικῆς ἀξίας ἐγκαταστάσεων 260,393,337 δραχ. καταναλίσκοντα ἑτησίως 325,077 τόννους καυσίμου ὕλης (ὑπελογίσθη αὕτη εἰς γαιάνθρακα Κάρδιφ διὰ τὸ ἐνιαῖον τῆς ἐντυπώσεως) καὶ παράγοντα ἑτησίως προϊόντα ἀξίας 871,095, 398 δρ.

Ἡ σημασία τῆς τριχῶς διαιρεθείσης βιομηχανίας ὡς πρὸς τὴν ὀλικὴν βιομηχανικὴν κίνησιν τῆς Χώρας ὑπὸ τὴν ἔποψιν ἐργατῶν, ἀξίας ἐγκαταστάσεων καὶ ἀξίας ἐτησίων προϊόντων ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Εργάται 'Αξία ἐγκατ. 'Αξία προϊόντων.

Μεγάλῃ Βιομηχανίᾳ.....	65.60 ο)ο	62.75 ο)ο	58.84 ο)ο
Μέσῃ Βιομηχανίᾳ.....	24.50 ο)ο	26.28 ο)ο	28.95 ο)ο
Μικρᾷ Βιομηχανίᾳ.....	9. 9 ο)ο	10.97 ο)ο	12.21 ο)ο
Σύνολον.....	100 ο)ο	100 ο)ο	100 ο)ο

Ἡ δ' ἑτησίᾳ ἀπόδοσις εἰς ἀξίαν προϊόντων ἐκάστου ἐργάτου εἶναι περίπου, εἰς τὰς μικρὰς βιομηχ. ἐπιχειρήσεις 29.775 δρ. εἰς τὰς μέσας 28.343 δρ. καὶ εἰς τὰς μεγάλας 21.727 δρ. (1)

Ἀντιπαρερχόμενοι τὰς μικρὰς καὶ μέσας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, περὶ ὧν κεῖνται οἱ προμνημονευθέντες πίνακες, πληροφοροῦμεν ὡς πρὸς τὴν μεγάλῃν βιομηχανίαν, ὅτι τὴν πρωτεύουσαν θέσιν κατέσχον 88 κλωστικαὶ καὶ ὕφαντικαὶ βιομηχανίαι, διακριθεῖσαι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρ' αὐτῶν χρησιμοποιουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν, μὲ πρoέχουσαν σπουδαιότητα 54 κλωστη-

1) Ὁ τρόπος τῆς ἐξακριβώσεως ταύτης δὲν ὑπῆρξεν ἐπιτυχής.

ρίων και ύφαντηρίων βάμβακος και δευτερεύουσαν τοιαύτην 13 κλωστηρίων και ύφαντηρίων έριού κλπ.

Τήν πρωτεύουσαν θέσιν επίσης κατέσχον, επί τῆ βάσει τῆς αξίας τῶν εγκαταστάσεων και τῶν προϊόντων 72 βιομηχανίαι εἰδῶν διατροφῆς, προεχόντων τῶν ἀλευρομύλων και ἀκόλουθούσης τῆς οἰνοποιΐας, οἰνοπνευματοποιΐας και ποτοποιΐας, αἵτινες ἀποτελοῦσι τρεῖς λίαν ἀνεπτυγμένους βιομηχανικούς κλάδους, ἐπὶ ἐγγυρίων πρώτων ὑλῶν στηριζομένους.

Και ὡς πρὸς τὴν μεγάλην βιομηχανίαν τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῷ Κράτει κατέχει ὁ νομὸς Ἀττικοβοιωτίας, ἀποτελῶν, ὡς πρὸς τοὺς ἐργάτας περίπου τὰ 4700, ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἐγκαταστάσεων τὰ 6200 και ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἐτηρίων προϊόντων τὰ 6000, ἐπομένων τῶν νομῶν Θεσσαλονίκης, Κυκλάδων, Ἀχαΐας, Πέλλης κλπ.

Τὴν ἐν Ἀθήναις και Πειραιεῖ ἐξέλιξιν τῆς μεγάλης βιομηχανίας δεικνύει τὸ ὅτι κατὰ τὸ 1850 ὑπῆρχον ἐν αὐταῖς 7 μεγάλα ἐργοστάσια, εἰς ἃ προσετέθησαν 15 εἰσέτι μέχρι τοῦ 1880, 41 εἰσέτι μέχρι τοῦ 1900, 29 εἰσέτι μέχρι τοῦ 1910 και 28 εἰσέτι μέχρι τοῦ 1917.

Τοιαύτη παρίσταται ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ταύτην, ἥτις, σημειωτέον, ὡς μεταγενεστέρως ἀπεδείχθη, οὔτε ἀκριβῆς ὑπῆρξε διὰ τὰς μικρὰς και μέσας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ὧν πλεῖστα παρελείφθησαν, οὔτε ἐνηργήθη ἐν εὐθέτω καιρῷ, ἀλλ' εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὑφίστατο σημαντικὴ βιομηχανικὴ γαλάρωσις και μεταβατικὴ ἡ ἀξία τῆς παραγωγῆς.

Τὰ μετὰ τὴν ἀπογραφὴν.

Μετὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1917 μέχρι τῆς 6 Σεπτεμβρίου ε. ἔ. ιδρύθησαν 149 νέα ἐργοστάσια κατανεμημένα κατὰ βιομηχανίας ὡς ἐξῆς:

Εἰδῶν διατροφῆς	81
Ξύλου	22
Χημικὰ	11
Μηχανολογικὰ	17
Δέρματος	5
Χάρτου και ἐκτυπώσεως	3
Ὑφαντουργικὰ	3
Καπνοῦ	3
Ἰμκτισμοῦ	2
Ἡλεκτρισμοῦ	1
Οἰκοδομικὰ	1

Τὸ ὅλον

149

“Όσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῶν κινητήρων αὐτῶν, παρατηρήσαμεν ὅτι κινῶνται ὡς ἑξῆς:

1) Δι' ἀτμομηχανῶν	35
2) Διὰ πετρελαιομηχανῶν	52
3) Δι' ἀεριομηχανῶν	32
4) Δι' ἠλεκτρισμοῦ	10
5) Δι' ὑδραυλικῆς δυνάμεως	7
Ἐνευ δὲ κινητηρίου δυνάμεως	13

Εἰδικώτερον διὰ τὰ ἀπὸ τῆς 20 Ἰουνίου 1920 ἐξ αὐτῶν ἰδρυθέντα 86 μέχρι τῆς 6 Σβρίου ταῦτα διακρίνονται κατὰ νομοὺς καὶ κατὰ βιομηχανίας ὡς ἑξῆς.

α'. Νομὸς Ἀττικοβοιωτίας

1) Μηχανολογικά	7
2) Οἰκοδομικά	1
3) Διατροφῆς	11
4) Ἐπεξεργ. ξύλου	2
5) Κλωστοῦφαντικά	1
	<hr/>
	22

β'. Νομὸς Αἰτωλοακαρνανίας

1) Διατροφῆς	5
	<hr/>
	5

γ'. Νομὸς Ἀχαϊοῦμδος

1) Διατροφῆς	12
2) Ἐπεξεργ. ξύλου	4
3) Ἰματισμοῦ	2
4) Δέρματος	2
5) Σιγαρέττων	2
6) Μηχανολογικά	1
7) Χάρτου καὶ ἐκτυπώσεως	3
8) Χημικά	2
	<hr/>
	28

δ') Νομὸς Ἀργολιδοκορινθίας

1) Διατροφῆς	1
	<hr/>
	1

ε') Νομός Ἀρκαδίας

1) Διατροφῆς	1
2) Ἐπεξεργ. ξύλου	1
	<hr/>
	2

στ') Νομός Μεσσηρίας

1) Διατροφῆς	5
2) Χημικά	1
	<hr/>
	6

ζ') Νομός Λαζωνίας

1) Διατροφῆς	5
2) Ἐπεξεργ. ξύλου	1
	<hr/>
	6

η') Νομός Εὐβοίας

1) Διατροφῆς	1
	<hr/>
	1

θ') Νομός Λαρίσσης

1) Διατροφῆς	5
2) Μηχανολογικά	1
	<hr/>
	6

ι'. Νομός Τριζκάλων

1) Διατροφῆς	1
2) Ἐπεξεργ. ξύλου	1
	<hr/>
	2

ια') Νομός Ἰαστης

1) Δέρματος	1
	<hr/>
	1

καὶ ιβ') Νομός Ζακύνθου

1) Διατροφῆς	3
2) Χημικά	2
3) Ἐπεξεργ. ξύλου	1
	<hr/>
	6

Ἡ συνολικὴ δύναμις τῶν κινητῶν τῶν ἀπὸ τῆς 20 'Ιουνίου 1920 μέχρι τῆς 6 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἰδρυθέντων νέων 86 ἐργοστασίων, ἀνέρχεται εἰς 2593 HP.

Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χρον. διάστημα ἀνεκαινίσθησαν 41 ἐκ τῶν προϋφισταμένων ἐργοστασίων.

Σήμερον, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε συγκεντρωθέντα στοιχεῖα, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἀνὰ τὸ Κράτος ὑπάρχουσι 53 ἐργοστάσια ἐκάστου τῶν ἰσχυρῶν ἢ ἀξία τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων ὑπερβαίνει τὸ ἑκατομμύριον.

Εἰδικώτερον ἐξ αὐτῶν 38 ἔχουσιν ἀξίαν βιομηχ. ἐγκαταστάσεων ἀπὸ 1-2.000.000, 4 ἀπὸ 2-3.000.000, 5 ἀπὸ 3-4.000.000, 2 ἀπὸ 4-5.000.000 καὶ 4 ἄνω τῶν 10.000.000 δραχμῶν.

Ὡς πρὸς τὴν κατὰ πόλεις κατανομήν των, παρατηρήσαμεν, ὅτι τὰ πλεῖστα αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ.

Ὡς πρὸς τὴν ἐθνικότητα τῶν εἰς οὓς ἀνήκουσιν αἱ ἐπιχειρήσεις αὐταὶ παρατηρήσαμεν ὅτι εἶναι ἐλληνικὴ ἐκτὸς ἐλαχίστων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μορφήν τῶν βιομηχανικῶν τούτων ἐπιχειρήσεων παρατηρήσαμεν ὅτι ἐκ τῶν 53 αἱ 36 εἰσὶν ἐταιρικαὶ αἱ δὲ 17 ἀτομικαί.

Γὰ εἰρημένα ἐργοστάσια κατ' εἶδος βιομηχανίας κατανέμονται ὡς ἑξῆς.

Μηχανολογικὰ	3
Κλωστοῦφαντουργικὰ	11
Εἰδῶν διατροφῆς	22
Δέρματος	1
Χάρτου	1
Καπνοῦ	1
Παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ	2
Χημικὰ	11
Οἰκοδομικὰ	1

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν συνολικὴν ἀξίαν τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῶν, αὕτη ἀνέρχεται περίπου εἰς 128. 376. 106 δραχ. ἢ δὲ ἀξία τῆς ἐτησίας παραγωγῆς αὐτῶν περίπου εἰς 259. 320. 000 δραχ.

Τοιαύτη τις εἶναι ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία. ἣν ἐπανεξήγησεν ἡ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Στατιστικῆς ὄργανωθεῖσα ἐνεργηθεῖσα καὶ ἐπεξεργαζομένη μετὰγενεστέρα βιομηχ. ἀπογραφὴ τῆς 19 Δεκεμβρίου π. ἔτους (Ἰδ. καὶ Chimie et Industrie Paris Vol. 5 Juin 1921 No 6: Richesses Agricoles, Minerales, Industrielles de la Nouvelle Grèce, Emm. Tsouderos: Le releveement économique de la Grèce, H Lefevre - Méaulle: La Grèce économique et financière. Αἱ νέα βιομηχανία τῆς Ἑλλάδος Β. Γαβριηλίδου, Οἰκονομολόγος, Μέλλον, Πλοῦτος, Βιομηχ. καὶ Βιοτεχν.

Ἐπιθεώρησις, Δελτίον Βιομηχ. καὶ Ἐμπορ. Ἀκαδημίας, Δελτία Ἐμπορο-Βιομηχανικῶν ἐπιμελητηρίων, Μέτοχοι, ἡ βιομηχ. ἀποφίς τῶν καταληφθεισῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Α. Σοφριανοπούλου 1914, ἡ βιομηχ. τῆς Μακεδονίας Δ. Η. Τσακαλώτου κλπ.).

Τὰ προϊόντα τῆς ἑλλην. βιομηχανίας ἀριθμούσης σήμερον κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμούς, ὑπερδεκακισχίλια ἐν γένει ἐργαστάσια εἶναι πολλὰ καὶ ἀξιόλογα. Πίνακα τῶν κυριωτέρων τῶν ὁποίων εὐρίσκει τις ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ὄρ' Ὑμᾶς Ὑπουργεῖου ἐκδοθέντι καταλόγῳ διευθύνσεων τῶν κυριωτέρων ἐργαστασίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀξία τῆς ἐτησίας παραγωγῆς τῶν προϊόντων τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἀνέρχεται ἤδη περίπου εἰς 1.650.000.000 δραχμῶν.

Ὡς δυνάται τις νὰ παρατηρήσῃ ἡ πρόοδος τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας βαίνει σταθερῶς. Ὁ βιομηχανικὸς παράγων τελευταίως ἐνισχύθη κατ' ἀριθμὸν καὶ ποικιλίαν ἐργαστασίων παραγωγικῶν προϊόντων ἀναγκαιῶν. Τοῦτο δ' ἔχει μεγάλην σημασίαν οὐ μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐσκεμμένης κατανομῆς τῶν βιομηχανικῶν κεφαλαίων πρὸς σύμμετρον ἀπόδοσιν κερδῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐθνικῆς σημασίας τῶν παραγουσῶν εἴδη τῶν πρώτων ἀναγκῶν βιομηχανιῶν. Εἰς τὰς τελευταίας βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις παρατηρεῖται προτίμησις ἀερίομηχανῶν καὶ πετρελαιομηχανῶν, ἧτοι οἰκονομικωτέρων καὶ εὐχρηστοτέρων κινητήρων, ἐνδεικτικῶν τῆς τεχνικωτέρας κατευθύνσεως τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Ἡ μεταπολεμικὴ Ἑλλὰς ὑπὸ τὴν ἔποψιν κεφαλαίων, πρώτων ὕλων καὶ πεδίου καταναλώσεως, ἐγγυᾶται μεγάλως τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἡ παρατηρουμένη βραδύτης περὶ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην, ἀποδοτέα, μᾶλλον, εἰς τὰς ἐν γένει καὶ τὰς ἐθνικὰς περιστάσεις καὶ τὴν δυσχέρεϊαν περὶ τὴν ταχεῖαν καὶ συμφέρουσαν προμήθειαν μηχανημάτων καὶ ὕλικῶν.

Δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ παρενθῶμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ, ἧς ὁ πρῶτος νόμος πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐθνικῆς τῆς βιομηχανίας ἐγένετο κατὰ τὸ 1894, ὁ δεύτερος κατὰ τὸ 1905 καὶ ὁ τρίτος κατὰ τὸ 1909, παρατηρήθη, ὅτι, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν, κατὰ μὲν τὴν ἀπὸ 1894--1905 περίοδον, ἰδρῦθησαν 135 βιομηχανικὰ ἐργαστάσια, κατὰ τὴν ἀπὸ 1905-1909, 106 τοιαῦτα καὶ κατὰ τὴν ἀπὸ 1909 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. 165 ἧτοι κατὰ τὰ τελευταῖα 26 ἔτη ἰδρῦθησαν ἐν Βουλγαρίᾳ 406 βιομηχανικὰ ἐργαστάσια, ἐξ ὧν 17 δὲν λειτουργοῦσι πλέον, τοῦτέστιν ἰδρῦθησαν 389, ἅτινα καὶ λειτουργοῦσιν. Ἡ συνολικὴ ἀξία αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 94.953.000 χρυσᾶ λέβια, ἡ δύναμις τῶν κινητήρων τῶν εἰς 32.421 Η. Ρ. ἡ ἀξία τῶν δι' αὐτῶν παραγομένων προϊόντων εἰς 115.087.000 χρυσᾶ λέβια καὶ τέλος ἐν αὐτοῖς ἐργάζονται περίπου 16.000 ἐργάται καὶ ἐργάτιδες. (Ἰδ. καὶ L'Industrie en Roumanie par D. St. Emilian 1919 προκειμένου περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κοάτους προστατευομένης ἐκεῖ μεγάλης βιομηχανίας).

Ἡ ἀπελευθερωθεῖσα καὶ προσαρτηθεῖσα Θράκη, περὶ ἧς λε-

πτομερῆ στοιχεῖα ὅα ἔχομεν ὅταν ἐνεργηθῇ ἡ ἐπιβαλλομένη ἀποστολή εἰς αὐτὴν ἐπιθεωρητῶν τῆς βιομηχανίας δύναται τις εἰπεῖν ὅτι εἶναι χώρα πλουσία εἰς πρώτας ὕλας. Διαθεομένη ὑπὸ ἀξιολόγων ποταμῶν καὶ ἔχουσα ἀνεκμετάλλευτα ἐκτεταμένα δάση πρὸς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, τὴν χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως καὶ τὸ βορειοδυτικὸν τμήμα αὐτῆς, εἶναι γεωργικὴ καὶ κτηνοτρόφος. Πλούσια τὰ δασικὰ, γεωργικὰ καὶ ἀλιευτικὰ προϊόντα της. Παράγει παντὸς εἴδους δημητριακὰ καὶ ὄσπρια, τὰ ὀνομαστὰ ἔρια κιβιρτζίκ (ρούδα) καὶ μέταξαν. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἐν τισι τμήμασι εἶναι ἱκανῶς περιεκτικὸν λιγνίτου, πετρελαίου, καὶ χαλκοῦ. Ἡ προσέχουσα βιομηχανία αὐτῆς εἶναι ἡ ἀλευροποιία, μὲ ἀξιολόγους τὰς ἀντιστοίχους ἐγκαταστάσεις ἐν Λαδσαγάτς, Ραιδεστῶ, Σιληβρία, Σαράντα Ἐκκλησίαις καὶ Ἀρκαδιουπόλει. Σημειωτέον ὅτι ἡ διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀλευροποίησις τῶν σιτηρῶν ἐτελεῖτο ἐν τινι μέτρῳ ἐν Θράκῃ, δι' ὃ παρατηρεῖται ἡ παραλιακὴ στρατηγικὴ θέσις τῶν ἀλευρομύλων της. Ἔχει ἐπίσης ἐγκαταστάσεις ψυγείων ἐν Ἀδριανουπόλει, Ἀρκαδιουπόλει καὶ Σαράντα Ἐκκλησίαις, καὶ βιομηχανίαν μετάξης ἐν Σουφλίῳ καὶ Διδυμοτείχῳ. Ἐν τῇ Θράκῃ δύναται ν' ἀναπτυχῶσι βιομηχανίαι γεωργικαὶ καὶ διατροφῆς, ἡ κονσερβοποιία τῶν ἀλιευτικῶν προϊόντων καὶ ἡ βιομηχανία τῶν βαλτωδῶν προϊόντων (καλαθοπλεκτικῆς κλπ).

Ἡ προστασία τῆς βιομηχανίας κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐν γενικότητι.

Ἡ ὑπὸ τοῦ κράτους προστασία τῆς βιομηχανίας ἐξηκολούθησε κυρίως δασμολογικὴ ἀπωλέσασα, ἐπ' ἐσχάτων, τὸν ἀρχικὸν βαθμὸν της, λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν πάντων, ἐξ οὗ καὶ τὰ γνωστὰ παράπονα τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων (ἴδ. καὶ ν. 1640 ἐδ. ε' § 5 ἄρθρ. 9 καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ σχετικ. ἐνέργ. τοῦ Ὑπουργείου). Γεγονός, ἐνδιαφέρον τὴν προστασίαν τῆς βιομηχανίας ὑπῆρξεν ὁ νόμος 843 τῆς 2 Σεπτεμβρίου 1917 «περὶ συστάσεως διαρκοῦς ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ δασμολογίου καὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων», ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1917 Β. διάταγμα, δι' οὗ συνεκροτήθη αὕτη.

Ἡ ἐγχωρία ὀξοποιία, χώρας ἀμπελοφόρου ὡς ἡ Ἑλλάς, ἐπροστατεύθη διὰ τοῦ νόμου 2276 τῆς 24 Ἰουνίου 1920 «περὶ ἀπαγορεύσεως κατασκευῆς καὶ ἐμπορίας τεχνιτοῦ ὀξους» θεωρηθέντος γνησίου ὀξους, μόνον τοῦ παραγομένου διὰ ζυμώσεως οἴνου καὶ περιέχοντος 60) ο ὀξεικὸν ὀξύ. ἀπαγορευθεῖσιν δὲ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐμπορίας τεχνιτοῦ ὀξους καὶ ἐν γένει παντὸς τοιοῦτου προϊόντος μὴ προερχομένου ἐκ ζυμώσεως οἴνου, εἰς ὃ πρόσβη ἀπὸ τοῦ 1908 καὶ ἡ Γαλλία.

Ἡ ἐγχωρία πυρηνελαιουργία καὶ σαπωνοποιία ἐπροστατεύθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1917 νομοθετικοῦ διατάγματος

καὶ τοῦ νόμου 1236 τῆς 4 Ἀπριλίου 1918 «περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς χρησιμοποιοῦσεως τῶν ἀκατεργάστων ἐλαιοπυρήνων ὡς καυσίμου ὕλης».

Εἰδικῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν οἰκονομίας καυσίμων ὕλικων ἐν τῇ καθόλου βιομηχανίᾳ ἐμερίμνησε, πλὴν μεταβατικῶς, ὁ νόμος 1378, δι' οὗ ἐπιτρέπεται ἢ ἐφ' ἅπαξ ἀπονομὴ χρηματικοῦ βραβείου, μὴ ὑπερβαίνοντος τὰς εἴκοσι χιλιάδας δραχμῶν, καταβαλλομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς ἐφευρέτας ἢ ἐπινοητὰς βελτιώσεως μηχανημάτων συσκευῶν ἢ καὶ ἐν γένει ἐπινοητὰς εἰδικῆς χρησιμοποιοῦσεως πρώτων ὑλῶν δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται τοῦτο.

Ὁ νόμος 1347 «περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως γὰρ ἐργῶν καὶ ἐπιχειρήσεων βιομηχανικῶν δημοσίας ὠφελείας, προαγόντων τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν καὶ βιομηχανίαν» τῆς 20 Ἀπριλίου 1918 ἀπετέλεσε κρατικὴν σπουδὴν, ἐκ καθυστερησάσης ἀντιλήψεως, καὶ μικρὰν ἀπαρχὴν βιομηχανικοῦ νόμου, πρὸς ῥύθμισιν τῆς βιομηχανικῆς προστασίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἀλλοδαπῶν νομοθετημάτων. Ὁ πολυτελής τίτλος τοῦ ἀπάδει πρὸς τὴν ὅλην τὴν οἰκονομίαν, διαγράφουσαν ὡς προστατευτέον βιομηχανικὸν «ἅπαντων» τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ναυπηγείων, μεταλλουργείων καὶ μηχανουργείων μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν, αὐτὰς μόνον κριθείσας ὅτι προάγουσι τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν καὶ βιομηχανίαν.

Δι' αὐτοῦ οὐ μόνον παρέχεται δικαίωμα «ἐπιφανείας» ἢ «χρήσεως» ἐπὶ δημοσίων κτημάτων, ἀλλ' ἐπιτρέπεται καὶ αὐτῇ ἢ «ἀναγκαστικῇ ἀπαλλοτριώσει» τῆς ἀτομικῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ἄνευ τῆς διαγραφῆς πασῶν τῶν ἀναγκαιουσῶν διατυπώσεων περὶ τὴν παροχὴν τῶν ἐγγυήσεων, ἐκ μέρους τῶν ὑπὲρ ὧν ἢ παρὰχώρησις ἢ ἀπαλλοτριώσις, ἐνδεικτικῶν τῆς σοβαρότητος τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων, τῆς ἐθνικότητος τοῦ ἐπιχειρηματίου, τῆς γενικῆς συστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς τεχνικῆς τελειότητος τῶν ἐγκαταστάσεων ἢ τῆς προελεύσεως τῶν πρώτων ὑλῶν.

Ἀνεξαρτήτως τούτου, τὸ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1916 ἐκτελεστικὸν Β. διάταγμα, ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ αὐτοῦ πρὸς ἐπίστεψιν τῆς ἀτελείας ἐπέτρεψε τὴν μεταβίβασιν τῶν παραχωρηθέντων δικαιωμάτων εἰς ἄλλους ἰδιώτας ἢ Ἑταιρείας «εἴτε πρὸς» τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔργων, «εἴτε κατὰ» τὴν διάρκειαν αὐτῶν ἢ «καὶ μετὰ» τὴν σὺντέλεσίν των, διὰ Β. Δ. ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἄνευ διαγραφῆς καὶ τεχνικῆς προερεύνης, οἷαν παρέχει μία γνωμοδότησις ἐνὸς εἰδικοῦ συμβουλίου.

Εὐνόητον ὅτι τὸ ἀσθενές τοῦτο σημεῖον ἐνδέχεται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον πρὸς ἄτοπον κερδασκοπίαν, ἐνῶ π. χ. ὁ προκατανομισμὸς καθ' ὃν ἡ μεταβίβασις αὐτῆ δὲν τελεῖται ἢ διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ θεμιτοῦ τιμήματος, εἰναι τι προλαμβάνον ἐνδεχόμενῃν κατάχρησιν καὶ ἐμφανίζει τὸ Κράτος ἠθικῶς μεριμνῶν ἀπέναντι τοῦ πειρασμοῦ τοῦ κέρδους, ἰδίως διὰ τὴν περίπτωσιν

τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως) ὅποτε θίγεται ἐν τῶν κυριωτέρων ἀτομικῶν δικαίων, οἷον ἡ ἰδιοκτησία, δι' ἣν πολλῇ ἐγένετο συνταγματολογία.

Ἡ δύναμις, ἣν δύναται νὰ παραγάγῃ ἡ ροὴ τοῦ ὕδατος, ποταμοῦ, καταρράκτου ἢ καὶ λίμνης, ἐφείλκυσε ἐντονώτερον τὴν προσοχὴν τοῦ Κράτους τελευταίως καὶ ἐκδήλωσις τούτου ὑπῆρξεν ὁ νόμος 1379 «περὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς δυνάμεως τῶν ρεόντων ὑδάτων», καθορισθέντος ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς δυνάμεως τῶν ρεόντων ὑδάτων δι' ἐγκαταστάσεως παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ἀποτελεῖ «αὐτοτελὲς ἐμπράγματον δικαίωμα», ἀνήκον εἰς τὸ δημόσιον, προστατευόμενον δι' ὧν καὶ ἡ κυριότης μέσων καὶ δυνάμενον νὰ παραχωρηθῇ εἰς ἰδιώτας μόνον διὰ νόμου. Ὁ νόμος 1379 δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς διακανονίζων τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεγίστης σημασίας ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, αἵτινες συστηματικῶς ἐκμεταλλεύμεναι θέλουσι τὰ μέγιστα συντελέσῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ παγκοσμίου ζητήματος τῆς ἐλλείψεως γαιανθράκων καὶ θέλουσι καταστήσῃ ἐν Ἑλλάδι δυνατὴν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ τὴν ἠλεκτροχημείαν καὶ ἠλεκτρομεταλλουργίαν ἐπιστημονικῶν προόδων. Μεγίστην ὠθησιν θὰ δώσῃ ἡ μελετωμένη μετατροπὴ εἰς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα τῶν ὑδατοπτώσεων τοῦ Βερμίου δυνάμενον ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν κολοσσικήν δύναμιν 40.000 H. P. ἐξ ἧς πολλὰ ἠλεκτροτεχνικὰ καὶ ἠλεκτρομηχανικὰ βιομηχανία δύναται νὰ δημιουργηθῶσιν ὡς π. γ. ἡ ἠλεκτρολυτικὴ βιομηχανία χαλκοῦ, ἡ ἠλεκτρολυτικὴ παρασκευὴ σόδας ἐκ τῶν ἀλυκῶν Κίτρου καὶ Καραμπουρνοῦ, ἡ ἠλεκτρικὴ σύνθεσις ἀζωτούχων λιπασμάτων, χρησιμωτάτων διὰ τὴν γεωργίαν κλπ. (ἴδ. σχετικ. ἀναφορ. ἐμποροβ. ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης πρὸς Νομαρχίαν Θεσσαλονίκης Νοεμβρ 1919, Γ. Ν. Κορινᾶ. Τὰ οἰκονομικὰ τῆς Μακεδονίας, σελ. 208 καὶ ἐπ.).

Τὸ σύνολον τῶν ἐν ἐκμεταλλεύσει ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς χώρας (les houilles blanches) ἀνέρχεται εἰς 6272 ἵππους κατανεμομένους ὡς ἐξῆς:

Ἀλευροβιομηχανία	ἵπποι	1662
Ἐλαιουργία	»	202
Χημικὴ βιομηχανία	»	1095
Κλωστοῦφαντουργία	»	3288
Βυρσοδεψία	»	10
Ξυλουργία	»	15
Σύνολον		6272

Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποτελεῖ ἢ μικρὸν μέρος τῆς ὅλης ἐν Ἑλλάδι διαθέσιμου ὑδροδυνάμεως καὶ ἐπομένως προέχει ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπτύξεως εἰδικῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας, πρὸς συστηματικὴν

καταμέτρησιν τῶν ὑδάτων τῆς γῆρας, ἐκπόνησιν μελετῶν χρησίμων καὶ ἐκτέλεσιν γενικῶν σχεδίων ὑδρεκμεταλλεύσεως ἐκὰς τῆς ὑδρομετρικῆς λεκάνης, πρὸς ἔλκυσιν τῶν κεφαλαίων.

Ἡ ἐγγωρία βυνοργία καὶ ζυθοποιία ἐπροστατεύθη φορολογικῶς διὰ τοῦ ν. 647 τῆς 20 Φεβρουαρίου 1915, συστήσαντας ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ θέσιν ἐπιτροπῆ τοῦ βυνοποιῶν καὶ ζυθοποιῶν.

Καὶ περὶ τῶν καυσίμων ὑλῶν ἐγένετο δι' ἐπιτροπῆς μελέτη (ἴδ. Τεύχος: Ἐκθέσεις καὶ ὑπομνήματα Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἰκυσίμων.).

Καιρὸς ὅμως ἐπέστη νὰ καταπαύσῃ ἡ ὑφισταμένη διάσπασις τῆς «ἐνιαίας ἐποπτείας» ἐπὶ τῆς καθόλου βιομηχανίας, συνασκειμένης ἤδη ὑπὸ τῶν Ἰπουργείων Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Συγκοινωνίας.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἐργοστασίων ἐποπτεία ἀφορᾷ α) εἰς τὸν «τοπισμὸν», β) εἰς τὴν «ἐσωτερικὴν τεχνολογικὴν ἢ μηχανολογικὴν διευθέτησιν», γ) εἰς τὴν «λειτουργίαν» ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν καὶ δ) εἰς τὴν «λειτουργίαν» ὡς πρὸς τὴν βελτιώσιν καὶ αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς.

Αἱ τρεῖς πρῶται διακρίσεις, χαρακτηῖρος «τεχνικῆς ἀστυνομίας», ἀφορῶσιν καὶ τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πέριξ τοῦ ἐργοστασίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων καὶ δέον ἢ ἐπ' αὐτῶν ἐποπτεία ν' ἀσκειῖται ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἐργασίας, ὑπὸ δὲ τοῦ Τμήματος Βιομηχανίας ἢ ἐπὶ τῆς βελτιώσεως καὶ αὐξήσεως τῆς τεχνικῆς ἢ ἄλλως βιομηχανικῆς παραγωγῆς ὡς καὶ πᾶσα οἰκονομικῶς ἢ τεχνικῶς γενικὴ ἢ εἰδικὴ μέριμνα πρὸς παραγωγὴν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας.

Διὰ τοῦ ν. 780 ὑπῆχθη εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ν. ΔΚΣΤ' «περὶ ὄρων ἰδρύσεως βιομηχανικῶν ἐργοστασίων», τοῦ νομοθέτου ἀποβλέψαντος κατὰ προσαρμογὴν πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦντα εἰς τὴν ἐνιαίαν διαχείρισιν τῆς ἐπὶ τῆς βιομηχανίας ἐποπτείας, δι' ἣν τέτακται τὸ ὑφ' Ἰμᾶς Ἰπουργεῖον. Διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ν. 1577 ῥητῶς ὑπῆχθη καὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Τμήματος Βιομηχανίας ἢ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν βιομηχανικῶν ἐργοστασίων καὶ τῶν ἀνθυγιεινῶν βιομηχανικῶν (1), καταργηθεῖσάν ἀναμφιβόλως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ν. 276, δι' ὧν εἶχε προὑπαχθῆ καὶ τὸ Ἰπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ὁ ἔλεγχος τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἡ συναφῆς τεχνικὴ ἀστυνομία.

Εἶναι ἄλλως τε φανερὸν ὅσον καὶ σκόπιμον ὅτι εἰς ἐν Ἰπουργεῖον δέον νὰ ὑπάγῃται ἡ ἀσκήσις τῆς φροντίδος τῶν ὄρων τοῦ δέον

(1) Ἡ ὑπαγωγή τῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῶν ἀνθυγιεινῶν βιομηχανικῶν εἰς τὸ Τμῆμα Βιομηχανίας, ἐγένετο σφαλερῶς, διότι αὕτη εἶναι ἔργον τῆς ἐπιθεωρήσεως ἐργασίας

νά πληροῦ πᾶν ἐργαστάσιον πρὸς προληπτικὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀσφαλείας καὶ ὑγιεινῆς τῶν περὶ αὐτὸ κειμένων πραγμάτων καὶ οἰκούντων πολιτῶν, τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων ἐργατῶν, τῆς καλῆς ἐσωτερικῆς τεχνικῆς διευθετήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιμεμελημένης προοδευτικῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων του.

Ἐν Βελγίῳ (Arrêté Royal 29 Ἰανουαρίου 1863, A. R. 27 Δεκεμβρίου 1863, A. R. 27 Δεκεμβρίου 1886, Rapports Annuels de l'Inspection du travail 1911, p. 65), ἐν Ρουμανίᾳ (Κανονισμὸς Ἐπιθεωρητῶν Βιομηχανίας, βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2260 Ρουμανικοῦ Β. Διατάγματος τοῦ 1920), ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἡ μέριμνα περὶ τῶν ὄριον ἰδρύσεως βιομηχανικῶν ἐργαστασίων ἀνήκει εἰς τὰς ὑπηρεσίας τὰς ἐποπτευούσας τὴν βιομηχανικὴν ἐργασίαν.

Καὶ διὰ μὲν τὸν «τοπισμὸν» τῶν ἐργαστασίων κείνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 19 καὶ 22 τοῦ νομοθετικοῦ Β. Διατάγματος τῆς 3 Ἀπριλίου 1835 «περὶ ὑγιεινῆς οἰκοδομῶν πύλων καὶ κωμῶν», ἃς ἐφαρμόζει ἡ κατὰ τόπους ἀστυνομικὴ ἀρχὴ (ἰδ. γνωμοδ. Νομ. Συμβουλίου ὑπ' ἀριθ. 72 τοῦ 1915) ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (ἰδ. ὑπ' ἀριθ. 17670 τῆς 6 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἔγγραφον τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν), διὰ δὲ τὴν ἐσωτερικὴν «διευθέτησιν» αὐτῶν αἱ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 7 τοῦ ν. Γ' ἌΔΔ' δυνάμει τῶν ὁποίων ἐξεδόθησαν, τὸ ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου 1914 Β. Δ. διὰ τὰ τυπογραφεῖα καὶ τὸ ἀπὸ 8 Μαρτίου 1919 Β. Δ. διὰ τὰ βυρσοδεψεῖα.

Τεθέντος δ' ὅτι αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικ. Οἰκονομίας, ἐγγυῶνται ἤδη διὰ τὴν εὐδόκιμον ἐφαρμογὴν τοῦ ν. ΔΚΣΤ', ἐπίκαιρος εἶναι ἡ πρόκλησις τῆς ἐκδόσεως τοῦ κατ' ἄρθρον 1 § 1 ἐδάφ. 7 τοῦ ν. 780 Β. Διατάγματος πρὸς ὑπαγωγὴν τῆς ἀρμοδιότητος ταύτης εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἐργασίας, τοῦθ' ὅπερ μὲγάλως θέλει ικανοποιήσῃ σύμπαντα τὸν βιομηχανικὸν κόσμον.

Ὡς πρὸς τὴν βιομηχανικὴν ἰδιοκτησίαν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1893 ἤρξαντο προστατευόμενα τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ σήματα, περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ 1920 καὶ αἱ νέαι ἐφευρέσεις καὶ μέθοδοι παραγωγῆς, αἱ ἐπιδεικτικαὶ βιομηχανικῆς ἐφαρμογῆς. Βεβαίως τοῦτο δὲν εἶνέ τι πλήρες, ὡς ἐπίσης δὲν εἶναι ἄρτιοι οἱ τὰ θέματα ταῦτα κανονίζοντες νόμοι ΒΡΝΣΤ', 558, 2527 καὶ 2559, ὡς ἀπέδειξεν, ἐν τισιν, ἡ ἐφαρμογὴ των. Ὑπῆρξεν ὁμως βῆμα προόδου καὶ δὴ βῆμα πολιτισμοῦ ἡ προστασία τῶν ἀντικειμένων τούτων τῆς ἐμποροβιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας.

Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἡ ἐμποροβιομηχανικὴ ἰδιοκτησία ἀποτελοῦσα κλάδον τῆς διανοητικῆς ἢ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας μετὰ τῆς «φιλολογικῆς ἰδιοκτησίας» καὶ τῆς «καλλιτεχνικῆς ἰδιοκτησίας», ἀνεπτύχθη κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν, ὅποτε καὶ ἡ συναφῆς νομοθετικὴ κίνησις ὑπῆρξεν ἀξιόλογος ἀνά πάντα σχεδὸν τὰ κράτη, λόγῳ τῆς σημαντικῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Τὸν οὕτωςι γεννηθέντα σεβασμὸν πρὸς τὰ νεώτερα ταῦτα δίκαια, ἐπηκολούθησαν Διεθνῆ Συνέδρια, ἐν οἷς τὸ ἐν Βιέννῃ τοῦ 1873 διὰ τὰ διπλώματα εὐρεσιτεχνίας καὶ τὸ ἐν Παρισίαις τοῦ 1878 διὰ τὴν ἐν γένει βιομηχανικὴν ἰδιοκτησίαν.

Ἐκ τοῦ Παρισινοῦ Συνεδρίου τοῦ 1878 προῆλθεν ἡ Παρισινὴ Σύμβασις τοῦ 1883 περὶ διεθνοῦς προστασίας τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, δημιουργήσασα ἀρχικῶς ἐξ ἑννέα Κρατῶν Διεθνῆ Ἐνωσιν, πρὸς προστασίαν τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, εἰς ἣν προσεχώρησαν μεταγενέστερον καὶ ἄλλα Κράτη, οὕτως, ὥστε σήμερον ἡ Ἐνωσις αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ 35 Κρατῶν.

Εἰς τὴν Σύμβασιν ταύτην, ἥτις κατόπιν ἐβεβελιώθη ἀναθεωρηθεῖσα ἐν Βρυξέλλαις τῇ 14 Δεκεμβρίου 1900 καὶ τέλος ἐν Οὐασινγκτῶνι τῇ 2 Ἰουνίου 1911, ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσχωρήσῃ καὶ ἡ Ἑλλάς, τῆς Βουλγαρίας προσχωρησάσης διὰ τῆς ἀπὸ 30 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. νότας, ἥς τ' ἀποτελέσματα ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 13 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. μελλούσης δὲ νὰ προσχωρήσῃ καὶ αὐτῆς τῆς Τουρκίας εἰς ἐκτέλεσιν συναφοῦς διατάξεως τῆς Συνθήκης τῶν Βερσαλλιδῶν.

Σχ. τικὴ ὑπῆρξεν ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀπὸ 6)19 Νοεμβρίου 1920 Διεθνοῦς Συμφωνίας πρὸς ἴδρυσιν ἐν Βρυξέλλαις Διεθνοῦς Κεντρικοῦ Γραφείου Διπλωμάτων Εὐρεσιτεχνίας, ἀποτελούσης οἷονεὶ συμπλήρωμα τῆς προμνημονευθεῖσης Παρισινῆς Συμβάσεως καὶ βῆμα πρὸς τὸ «ἐνιαίον δίπλωμα» ἐπὶ τῆς νεωτάτης κατευθυντηρίας τοῦ διεθνισμοῦ.

Γενικὸν Συμπέρασμα

Ἡ προαγωγὴ τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας βεβαίως δὲν εἶναι ἔργον ἑνός, διότι τὸ βιομηχανικὸν πεδίου τῆς ἐφ' ἣν ἀπὸ μικροῦ ἐκλήθημεν θεραπείας, δὲν παρουσιάζει ἐνιαίαν μορφήν, ὅπως χρησιμοποίηθῃ ἐν εἶδος γενικοῦ προστατευτικοῦ κανονισμοῦ, δυναμένου νὰ σχεδιασθῇ ἐφ' ἑνός καὶ μόνου. Ἀνεξαρτήτως γενικῶν τινῶν ὁρισμῶν, δυναμένων ἐπιφελεῖν νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τοῦ συνόλου βιομηχανικοῦ συγκροτήματος τῆς χώρας, ἡ λεπτοτέρα ἐργασία ἐγχεῖται εἰς τὴν λήψιν ἐιδικῶν μέτρων δι' ἐνίας τῶν βιομηχανιῶν, ὑπὸ πλημμελεῖς συνθήκας διατελουσῶν.

Ὡς πρόχειρον παράδειγμα ἀναφέρομεν τὴν ἐλαιουργίαν, δι' ἣν ἐιδικὸν μέτρον βεβαίως ἔσται ἡ νομοθέτησις ἀπαγορεύσεως τῆς πωλήσεως ἢ χρησιμοποίησεως ὡς βρωσίμου τοῦ ἐλαϊολάδου, ὅπερ δὲν παρουσιάζει τοὺς ἐιδικοὺς χαρακτῆρας, οὓς ἡ ἐιδικὴ ἐπεξεργασία δύναται νὰ τῷ προσδώσῃ. Τὸ δὲ μέτρον τοῦτο θὰ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑγείας προνοίαν, τὴν ἐπὶ ἀνωτέραν τιμῇ ἐξαγωγικὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀξιολογοτάτης ἐλαιουργικῆς βιομηχανίας κλπ. Ἄλλο παράδειγμα ἔστω ἡ ἐκ νεοπῶν σταφυλῶν

οίνος, ὅστις δέον νὰ προστατευθῆ ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτοῦ λαμβάνοντος ἀθεμίτου ἀνταγωνισμοῦ τοῦ σταριδίτου οἴνου κ.τ.λ.

Εἰς τὸ βάλθος τῆς ἐννοίας τοῦ ὕρου «βιομηχανία» ὑπάρχει ἡ ποικίλουσα καὶ ὁσημέραι ἐξελισσομένη εἰδικότης, ἡ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον παρακολούθησις τῆς ὁποίας εἶναι ἔργον πολλῶν παραγόντων.

Ἔργον ἡμῶν δὲν εἶναι ἡ γραπτὴ ὑπόδειξις τῆς τηρητέας βιομηχανικῆς πολιτικῆς, μὴ ἀποτελούσης καθ' ἑαυτὴν ἢ τμήμα τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ἐν τούτοις δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ ἐγγώριος βιομηχανία δέον νὰ ἐνισχυθῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ καταλλήλου βιομηχανικοῦ νόμου, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τοῦτο διὰ τοῦ νόμου 2269 τῆς 24 Ἰουνίου 1920, σπεῦσαν νὰ κυρώσῃ τὴν διεθνή σύμβασιν τῆς ἐν Οὐασινγκτῶν Διεθνoῦς Συνδιασκέψεως τῆς ἐργασίας περὶ περιορισμοῦ τῶν ὥρων τῆς ἐργασίας, κλπ. ἀνέλαβε, νομίζομεν, τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐγγώριον βιομηχανίαν, ὅπως δυνθῆ ν' ἀντιμετωπίσῃ ἐν πλείστῳ μέτρῳ, τὸν περιορισμὸν τῆς συνδρομῆς τῆς ἐργασίας εἰς τὸ βιομηχανικὸν κεφάλαιον.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τοὺς νόμους περὶ προστασίας τῆς ἐγγώριου βιομηχανίας, οὓς ἐφήρμοσεν ἡ τέως Αὐстро-Οὐγγαρία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ρουμανία, ἡ Βουλγαρία κ.λ.π. Ἐν αὐτοῖς εὐρηγνται ἀρκετὰ στοιχεῖα γενικῶς ἐφαρμόσιμα. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπεδείχθησαν, κατὰ καιροῦς, διὰ τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ Τύπου, δι' αὐτοτελῶν δημοσιευμάτων καὶ ἐσχάτως δι' ὑπομνήματος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀξιολογωτάτου Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Βιομηχάνων καὶ Βιοτεχνῶν, ἔχει δ' ἀσφαλῶς ταῦτα καὶ ἄλλα ὑπ' ὄψιν τῆς καὶ ἡ οἰκεία Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ. "Θθεν, εἰδικῶς καλούμενοι, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ εἰσηγηθῶμεν ὠρισμένα νομοθετικὰ μέτρα πρὸς προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας, ὧν ἡ παραδοχὴ θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Παρενθέτομεν ἐνταῦθα ἀπόσπασμα ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς κατὰ τὴν 31 Αὐγούστου ἐ. ἔ. συνεδρίας τοῦ γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου Βιομηχανίας δηλωτικὸν τῆς ὑπηρεσιακῆς ἡμῶν γνώμης περὶ τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ ὡς πρὸς τὰ ἐγχώρια βιομηχανήματα :

« Ἀρχομένης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. Γ. Βουδούρης (ὡς Τμηματάρχης Βιομηχανίας) ἀναπτύσσει τὸ πρῶτον ζήτημα, διευκρινίζων τὰς αἰτήσεις τῶν ἐμποροβιομηχανικῶν ἐπιμελητηρίων.
» Ὁ νόμος 2125, λέγει, ὑπῆρξεν ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Κράτους περὶ περιορισμοῦ τῶν πολλῶν δημοτικῶν φορολογικῶν περιφερειῶν ἢ τῶν διαπυλίων, ὡς εἴθισται νὰ προσδιορίζῃ ταῦτας ἡ λαϊκὴ καὶ ἐνίοτε ἡ κοινοβουλευτικὴ διατύπωσις.
» Πρὸ τούτου ὑπῆρχον ἐν τῷ παλαιῷ μόνον Κράτει 455 τοιαῦτα καὶ τὰ εἰς αὐτὰς εἰσκαμιζόμενα πρὸς κατανάλωσιν βιομηχανήματα ἢ πρῶται ὕλκι ὑπέκειντο εἰς πληρωμὴν δημοτικοῦ δασμοῦ

» ποικίλλοντας από 1--4 επί τοις εκατόν επί της αξίας της εν τῷ
» προΐσχυοντι δημοτικῷ δασμολογίῳ ἀναγραφόμενης.

» Συνεπῶς καὶ ἄλλοις καὶ πολλαπλῇ προϋφίστατο ἢ δημοτικῇ
» φορολογίᾳ καὶ οἱ βιομήχανοι οὐχὶ τὸ πρῶτον εὐρέθησαν πρὸς τῆς
» ἀξιώσεως περὶ πληρωμῆς δημοτικῷ δασμοῦ ἐπὶ τῆς πρώτης
» ὕλης κατὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσκόμισιν
» καὶ μετέπειτα ἐπὶ τοῦ ἐκ ταύτης πεποιημένου βιομηχανήματος,
» ὅταν τοῦτο εἰσεκομίζετο εἰς τινὰ δημοτικὴν φορολογικὴν περι-
» φέρειαν πρὸς κατανώλωσιν.

» Ἦδη τὸ νέον δημοτικὸν δασμολόγιον τὸ καταρτισθὲν ἐπὶ
» τῇ βάσει τοῦ Νόμου 2305 διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1920 Β. Δ.
» κατὰ τροποποιήσιν τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1920 Β. Δ.
» καταρτισθέντος προηγουμένως τοιοῦτου, ἐφαρμόζεται εἰς τὰς
» δημοτικὰς φορολογικὰς περιφερείας τῶν πρωτευουσῶν τῶν Νομῶν
» καὶ τῶν ὑπὲρ τοὺς δεκακισχιλίους κατοίκους ἀριθμουςῶν πόλεων,
» ἤτοι εἰς 15 περίπτου μόνον φορολογικὰς περιφερείας διὰ τὸ παλαι-
» ὸν καὶ νέον Κράτος, δηλ. εἰς 45 μόνον πόλεις καὶ δὴ ὑπὸ τὸ αὐτὸ
» φορολογικὸν μέτρον διὰ τὰς ὀλίγας αὐτάς, ἀντὶ τῶν πεντακο-
» σίων περίπτου φορολ. περιφερειῶν, αἵτινες προϋφίσταντο κατ'
» ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν.

» Ἀλλ' οἱ βιομήχανοι-διότι τὸ νέον Δημοτικὸν δασμολόγιον
» ἐπιβαλὼν δημοτικὸν φόρον ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσκομιζο-
» μένων ἐμπορευμάτων (25ο) ἐπὶ τοῦ δημοσίου εἰσαγωγικοῦ τέλους
» (καθεστῶς ὑπερ δὲν μεταβάλλει τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον τῆς
» 9 Ἰουλίου ἐ. ἔ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ τελωνειακοῦ
» κώδικος κλπ.») ἀπῆλλαξε ταῦτα τῆς πληρωμῆς ἄλλου δημοτικοῦ
» δασμοῦ κατὰ τὴν ἀνὰ τὸ Κράτος περαιτέρω διακομιδὴν των.
» χωρὶς νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσκο-
» μιζόμενας πρώτας ὕλας, ἅς ἐμμέσως αὐθις φορολογεῖ διὰ δημο-
» τικοῦ δασμοῦ κατὰ τὴν εἰς τινὰ τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν φορολο-
» γικῶν περιφερειῶν εἰσκόμισίν των, ὑπὸ μορφῆν ἐγγωρίων βιο-
» μηχανημάτων ἐκ τοιοῦτων πρώτων ὕλων κατασκευασθέντων—
» ζητοῦσι καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ταύτην ἐκ τῆς πληρωμῆς δημοτικῶν
» δασμῶν, ἐφ' ὅσον ἢ πρώτη ὕλη ἐξ ἧς κατασκευάσθησαν εἰσα-
» χθείσα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐφορολογήθη. Καταλήγων, θεωρεῖ
» ἐπιβεβλημένην, κατ' ἀρχὴν, τὴν κατάργησιν τοῦ δημοτικοῦ δα-
» σμοῦ διὰ τὰ ἐγγώρια βιομηχανήματα τὰ ἐκ φορολογηθείσης ἄλλο-
» δαπῆς πρώτης ὕλης κατασκευασθέντα. Ἄλλ' ἐπειδὴ, φρονεῖ,
» ὅτι εἶναι ἐξόχως δυσχερὲς ἢ ἐκάστοτε ἐξακριβώσις τοῦ ποσοῦ
» τῆς φορολογηθείσης ἀλλοδαπῆς πρώτης ὕλης, ἣν περιέχει
» ἕκαστον ἐγγώριον βιομηχάνημα, γνωματεύει, ἐπὶ τὸ ριζικώτερον,
» ὅπως καταργηθῇ ἢ δημοτικὸς δασμὸς διὰ τὰ ἐγγώρια βιομηχα-
» χανήματα ἀντισταθμισθῇ δ' ἢ ἐκ τούτου μείωσις τῶν δημοτικῶν
» προσόδων δι' ἐπιβολῆς ἀναλόγου ἀυξήσεως τοῦ δημοτικοῦ δα-
» σμοῦ ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσκομιζομένων ἐμπορευμάτων
» καὶ ἐλαττώσεως αὐξήσεως τῶν ὁμοίως εἰσκομιζομένων ἀλλοδαπῶν

» πρώτων ὑλῶν, πράγμα ὅπερ φρονεῖ ὅτι θὰ δεγθῶσιν οἱ βιομηχανοί,
» πρὸ τῆς ἐμπορικῆς εὐχερείας ἣν θὰ ἀποκτήσωσι πρὸς διάθεσιν
» τῶν βιομηχανημάτων των, ἀπαλλασσόμενοι τῶν πολλῶν διατυ-
» πώσεων»).

Περαινόντες ἐπιλέγομεν ὅτι παρ' ἡμῖν τὴν προμήθειαν τελειο-
τέρων μηχανημάτων, θ' ἀκολουθήσῃ ἡ τεχνικὴ τελειοποίησις τῶν
ἐργατῶν (δι' ἣν παρκαπονοῦνται καὶ ἐν Ρουμανίᾳ) διὰ μέσων βιο-
μηχανικῶν σχολῶν, ἐξ ὧν θ' ἀπορρεύσωσιν οἱ ἀρχιτεχνῖται (οἱ
μαῖστρος, ὡς ἔλεγε τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 πρῶτον Διάταγμα
περὶ τεχνικῶν σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι), οἵτινες θὰ χρησιμεύσωσιν,
ὑψικίτερον, ὡς διδάσκαλοι κατωτέρων σχολικῶν συνδυασμῶν συντη-
ρηθησομένων δι' εἰδικῆς βιομηχανικῆς καὶ ἄλλης φορολογίας. Παρὰ
ταῦτα δέον ἔτι μᾶλλον ν' ἀναπτύχῃ τὸ πνεῦμα τοῦ μετοχισμοῦ καὶ
ὑποστηριχθῇ καταλλήλως ἡ σύστασις μεγάλων ἀνωνύμων βιομηχα-
νικῶν ἐταιριῶν πρὸς ἕδρουσιν τεχνικωτέρων μεγάλων βιομηχανικῶν
ἐπιχειρήσεων, (1) δυναμένων νὰ ἐφαρμόσωσιν, ἐν δικαίῳ μέτρῳ, τὰς
νεωτέρας, καλῶς νοουμένας, διατάξεις τῆς ἐργατικῆς προνοίας, τῆς
ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν, οὕτως ὥστε ἡ παρατηρουμένη
κατεύθυνσις τοῦ μικροῦ κεφαλαίου πρὸς τὰς Τραπεζιτικὰς Θυρίδας
τῶν καταθέσεων ν' ἀντικατασταθῇ, ἐν πολὺ μέτρῳ, διὰ τῆς πρὸς
τὴν ἀπόκτησιν μετοχῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεων, κατασκευομένου
τοῦ ἀτομικοῦ περιττοῦ δισταγμοῦ, ὅστις βαθμιαίως πρέπει νὰ
ἐκλείψῃ, ὑπὸ κρατικὸν περιβάλλον παρακινουῦν πρὸς τὴν πρόοδον,
εἰς ἣν διεκρίθη καὶ ἤς ἐκρίθη πάντοτε ἄξιος ὁ Ἕλληγ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1921.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Τμηματάρχης Βιομηχανίας
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΙΣΤ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

(1) Μέχρι τοῦδε εἰς ἀνωνύμους μετοχικὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις
ἔχουσι καταβληθῆ κεφάλαια ἐκ 252.510.000 δρ. τὰ δ' ἀποθεματικά ἀνέρ-
χονται εἰς 36.300.600 δρ.

1. ΠΙΝΑΞ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

Οί βιομηχανικοί συντελεστές υπελογίσθησαν επί τη βάσει τῶν πληθυσμοῦ ἑκάστου νομοῦ καὶ δεικνύουσι τὴν εἰς 100 κκοίκους ἀντιστοιχοῦσαν ἀνάκειξιν τῶν σημαντικωτέρων στοιχείων τῆς βιομηχανίας.

Αἴθιον ἀριθ.	Νομοὶ	Πληθυσμὸς	Ἔργατων	Ἄξια ἐγκαταστάτ.	Ἄξια προϊόντων	Ἄξια ἐγκαταστ. πρωτευούσ. βιομηχανίας	Ἄξια προϊόντων πρωτευούσ. βιομηχανίας
1	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	407.063	4.06	37.432	114.000	3.768	60.008
2	Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	174.574	0.19	1.692	5.805	835	3.760
3	Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	188.597	0.09	440	812	311	438
4	Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος	254.728	0.97	6.650	32.509	1.937	13.130
5	Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	153.172	0.53	2.318	8.731	730	5.145
6	Ἀρκαδίας	162.324	0.15	866	3.861	309	2.309
7	Μεσσηνίας	218.514	0.83	4.072	22.924	1.250	14.618
8	Λακωνίας	148.628	0.11	270	651	118	223
9	Εὐβοίας	116.903	0.11	1.493	3.300	605	3.185
10	Κυκλάδων	130.378	1.85	5.907	22.653	3.283	12.700
11	Κερκύρας	140.757	0.99	5.418	15.158	1.083	4.816
12	Κεφαλληνίας	71.235	0.31	1.720	4.356	460	1.468
13	Ζακύνθου	42.502	0.60	4.800	13.017	535	4.583
14	Ἄρτης	41.280	0.07	225	607	166	524
15	Λαρίσης	197.808	0.50	2.654	13.880	1.274	8.759
16	Τρικάλων	183.489	0.11	1.292	6.121	960	5.861
	Πολιτὰ Ἑλλάς	2.631.952					

17	Θεσσαλονίκης	405.557	1.08	6.674	18.311	1.271	7.636
18	Κοζάνης	206.307	0.07	602	3.070	511	2.925
19	Φλωρίνης	142.336	0.07	33	565	33	565
20	Σερρών	135.284	0.12	424	809	70	403
21	Δράμας	204.494	0.08	500	1.271	153	642
22	Πέλλης	101.014	0.91	3.804	5.181	3.683	4.000
23	Ίωαννίνων	111.749	0.06	132	1.053	73	517
24	Πρεβέζης	133.899	0.02	300	1.250	134	854
25	Χανίων	100.486	0.41	2.460	11.543	529	5.206
26	Ηρακλείου	122.015	0.26	1.486	5.840	360	2.143
27	Λασιθίου	62.611	0.17	997	2.618	276	1.070
28	Ρεθύμνης	61.339	0.18	527	3.443	268	2.080
29	Αέσβου	182.167	0.90	4.900	21.850	2.445	8.525
30	Χίου	73.730	0.33	2.155	8.930	1.565	7.100
31	Σάμου	68.946	0.81	2.571	11.485	755	4.175
	Νέα Ἑλλάς	2.101.014					
	Σύνολον	4.732.966					

ΣΗΜ. Ὁ πληθυσμὸς τῶν νομῶν τῆς Παλκιάς μὲν Ἑλ. ἀδος ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1907, τῆς τότε δὲ Νέας Ἑλλάδος ἐκ τῆς ἀπαιριθμήσεως τῶν κατοίκων τῆς τῷ 1913. Ἐπομένως οἱ συντελεσταὶ τῆς βιομηχανίας τῆς Παλκιάς Ἑλλάδος ὑπελογίσθησαν μὲγαλύτεροι τῆς πραγματικότητος.

Διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν (νομοὶ Δράμας καὶ Σερρών) ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει τ' ἀτελέστατα δελτία τῆς κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 1914 ἐνεργηθείσης πρώτης βιομηχανικῆς ἀπογραφῆς, διὰτι κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1917 κατείχον αὐτὴ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ ὑπ' ἀριθ. 1—6 πίνακες κατηρτίσθησαν ἐπιμελείᾳ τοῦ τότε παρὰ τῷ Τμήματι Βιομηχανίας Ἐπιθεωρητοῦ κ. Α. Σκιντζεποβίου, οἱ δ' ὑπ' ἀριθ. 7—14 ὑπὸ τοῦ τότε Γραμματέως τοῦ Τμήματος κ. #0. Τριανταφύλλη.

2. ΠΙΝΑΞ ΕΙΔΩΝ ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΥ ΔΥΝΑΜΕΩΣ

Αξιόν αριθ.	Νομοί	Άνδρ.	Παιδών άρσεν.	Μετρίκτων	Πολυτέκνων	Υπόφ.	Σύνολον άρσεν. παιδών
1	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	164	82	40	266	57	844
2	Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	19	8	4	2	6	37
3	Διωλίας καὶ Ἀχαρνίας ..	14	1	2	—	9	40
4	Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος	40	48	10	6	2	113
5	Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας ..	31	14	27	2	62	139
6	Ἀρκαδίας	10	15	3	3	—	31
7	Μεσσηνίας	2	18	2	35	2	88
8	Λακωνίας	5	1	—	—	3	10
9	Εὐβοίας	15	2	2	5	—	24
10	Κυκλάδων	12	13	5	13	—	53
11	Κερκύρας	15	17	3	—	—	35
12	Κεφαλληνίας	18	1	7	7	13	49
13	Ζακύνθου	17	—	7	12	1	39
14	Ἄρτης	1	—	—	—	5	13
15	Ἀρπύσης	11	12	2	4	4	41
16	Τρικιάλων	5	9	—	11	10	35
17	Θεσσαλονίκης	12	20	53	20	94	199
18	Κοζάνης	1	3	10	—	2	33
19	Φλωρίνης	—	—	4	—	—	4
20	Σερρών	9	2	14	—	2	24
21	Δράμας	2	2	12	—	10	40
22	Πέλλης	—	—	2	—	10	12
23	Ἰωαννίνων	2	2	4	—	—	8
24	Πρεβέζης	3	—	5	—	—	8
25	Χανίων	9	4	11	—	19	43
26	Ἡρακλείου	14	15	17	—	—	48
27	Λασηθίου	7	8	5	—	—	20
28	Ρεθύμνης	7	4	7	—	2	20
29	Λέσβου	69	9	14	—	4	93
30	Χίου	11	1	4	—	—	13
31	Σάμου	32	—	13	—	15	60
	Σύνολον.....	570	308	283	383	326	2.213

3. ΠΙΝΑΞ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Αύξων αριθμός	Νομοί	Ίπποι	Ίπποι	Ίπποι	Ίπποι	Ίπποι	Ίπποι
		αλευρούλων	ελαομαγείων	χημ. προϊόντ.	κλωστούφαντ.	βυροδόξων	ευλομαγείων
1	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	143	6	20	146	6	—
2	Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	20	—	1.075	—	—	—
3	Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	41	—	—	—	—	—
4	Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος	15	15	—	—	—	—
5	Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	204	2	—	—	—	—
6	Ἀρκαδίας	—	—	—	—	—	—
7	Μεσσηνίας	5	5	—	—	—	—
8	Λακωνίας	19	10	—	—	—	—
9	Εὐβοίας	—	—	—	—	—	—
10	Κυκλάδων	—	—	—	—	—	—
11	Κερκύρας	—	—	—	—	—	—
12	Κεφαλληνίας	38	—	—	—	—	—
13	Ζακύνθου	2	—	—	—	—	—
14	Ἄρτης	15	—	—	—	—	—
15	Λακρίσσης	12	—	—	—	—	—
16	Τρικυκλῶν	151	—	—	—	—	—
17	Θεσσαλονίκης	603	49	—	1.242	4	15
18	Κοζάνης	70	—	—	—	—	—
19	Φλωρίνης	—	—	—	—	—	—
20	Σερρών	28	—	—	—	—	—
21	Δράμας	79	6	—	—	—	—
22	Πέλλης	23	—	—	1.900	—	—
23	Ἰωαννίνων	—	—	—	—	—	—
24	Πρεβέζης	—	—	—	—	—	—
25	Χανίων	123	70	—	—	—	—
26	Ἡρακλείου	—	—	—	—	—	—
27	Λασηθίου	—	—	—	—	—	—
28	Ρεθύμνης	10	10	—	—	—	—
29	Λέσβου	—	12	—	—	—	—
30	Χίου	—	—	—	—	—	—
31	Σάμου	61	17	—	—	—	—
	Σύνολον.....	1.662	202	1.095	3.288	10	15

Γενικὸν σύνολον ὑδραυλικῶν δυνάμεων : 6.742 ἵπποι

4. ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αύξων Αριθ.	Ν ο μ ο ι	Αριθμός εργοστασίων	Έργατα	Έργατριά:	Ύλη έγκαταστάσεων	Κόστος Ύλη Τ.	Ύλη προϊόντων
1	Αττικής και Βοιωτίας	844	11.668	4.877	52.348.566	195.077	463.731.190
2	Φθιώτιδος και Φωκίδος	37	228	99	2.754.300	2.360	10.135.500
3	Αιτωλίας και Ακαρνανίας	40	120	—	610.500	659	1.129.600
4	Αχαΐας και Ήλιδος	113	1.802	676	16.954.000	22.305	82.897.590
5	Αργολίδος και Κορινθίας	139	595	215	3.547.100	1.534	13.359.000
6	Αρκαδίας	31	208	29	1.403.000	1.618	6.255.000
7	Μεσσηνίας	88	676	286	5.212.500	7.127	29.343.500
8	Λακωνίας	40	44	122	399.000	212	963.000
9	Εύβοίας	24	139	27	1.881.700	2.206	4.166.900
10	Κυκλάδων	53	1.457	1.257	7.680.000	9.319	29.448.875
11	Κερκύρας	35	560	421	5.363.793	8.396	15.006.600
12	Κεφαλληνίας	49	240	2	1.221.050	3.240	3.093.250
13	Ζακύνθου	39	244	—	2.040.950	2.225	5.532.600
14	Άρτης	13	28	—	92.300	68	249.000
15	Ακρίσσης	41	663	296	5.254.000	4.566	27.475.300
16	Τρικυκάλων	35	156	41	2.364.000	1.477	11.202.400
17	Θεσσαλονίκης	199	2.282	2.108	27.063.076	39.465	74.251.843
18	Κοζάνης	33	135	—	1.241.000	205	6.503.000
19	Φλωρίνης	4	10	—	47.500	37	803.000
20	Σερρών	21	157	—	571.800	324	1.091.300
21	Δράμας	40	171	—	1.041.000	339	2.593.750

22	Πέλλης	12
23	Ίωαννίνων	8
24	Πρεβέζης	8
25	Χανίων	43
26	Ήρακλείου	48
27	Λασηθίου	20
28	Γρεθόμνης	20
29	Λέσβου	93
30	Σίου	13
31	Σάμου	60

Σύνολον . . .

2.213

195	730	3,842.000	207	5,233.000
43	20	154.900	196	1,179.000
30	—	400.000	154	1,671.000
279	38	1,894.600	3,687	8,888.000
291	31	1,812.900	1,816	7,125.400
105	—	624.257	1,895	1,639.000
112	—	321.400	515	2,100.000
1,559	85	8,927.705	10,718	39,771.400
299	5	1,578.000	1,043	6,540.000
489	69	1,776.440	2,097	7,719.400
24,685	11,434	260,393,337	325,077	871,095,398

5. ΠΙΝΑΞ ΕΙΔΟΥΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Αριθμ. α.φ.θ.	Νομοί	Βιομηχανία	Μετοχ. αξία ανά κτ. πελάτων	Μετοχ. αξία προϊόντων
1	Αττικής και Βοιωτίας ...	Άλευροποιία	0.10	0.53
2	Φθιώτιδος και Φωκίδος ...	»	0.53	0.65
3	Αιτωλίας και Αχαρνάνιας.	»	0.71	0.54
4	Αχαΐας και Ήλιδος	Οίνοπ. Οίνοπνευμ.	0.30	0.40
5	Αργολίδος και Κορινθίας .	Άλευροποιία	0.31	0.59
6	Αρκαδίας	»	0.36	0.60
7	Μεσσηνίας	Οίνοπ. Οίνοπνευμ.	0.31	0.64
8	Λακωνίας	Μεταξουργία	0.44	0.34
9	Εύβοιας	Άλευροποιία	0.40	0.66
10	Κυκλάδων	Νηματ. Ύφαντουρ.	0.55	0.56
11	Κερκυρας	Άλευροποιία	0.20	0.32
12	Κεφαλληνίας	»	0.27	0.34
13	Ζακύνθου	»	0.41	0.35
14	Άρτης	»	0.74	0.86
15	Ακρίσσης	»	0.48	0.63
16	Τριφυλίων	»	0.74	0.96
17	Θεσσαλονίκης	»	0.19	0.42
18	Κοζάνης	»	0.85	0.93
19	Φλωρίνης	»	1.00	1.00
20	Σερρών	»	0.17	0.50
21	Δράμας	»	0.31	0.51
22	Πέλλης	Νηματ. Ύφαντουρ.	0.97	0.76
23	Γωαννίνων	Άλευροποιία	0.52	0.50
24	Ηρεβέζης	»	0.45	0.70
25	Χανίων	»	0.21	0.45
26	Ηρακλείου	Οίνοπνευματοπ.	0.24	0.37
27	Λασηθίου	Άλευροποιία	0.28	0.41
28	Ρεθύμνης	»	0.51	0.60
29	Λέσβου	Έλαιουργία	0.50	0.40
30	Χίου	Βυρσοδεψία	0.72	0.82
31	Σάμου	»	0.30	0.40

6. ΠΙΝΑΞ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

1. ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Μεταλλουργεία 2

2. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Μηχανουργεία	90
Έργοστάσια πλαστίγγων — χημικοκιβωτίων	5
» κλωθών	5
» καρφοβελοθών	6
» σκαγιών	3
» κατεργασίας σμύριδος	2
Νυπήγεια	3
Χαλκεία — Όργανοχαλκεία	11
Νικελωτήρια	5
Έργοστάσια έπαργύρεων ειδών	1
» παργυριδίων	1
Σύνολον έργοστασιών	132

3. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Άσβεστοποιεία	13
Ίσιμεντοποιεία	2
Έργοστάσια άμιαντιξυλείας	1
» διακοσμήσεων γύψου	5
Πλινθοποιεία	3
Κεραμοποιεία	35
Πλακοποιεία	15
Μαρμαροκόπεια	9
Σύνολον έργοστασιών	83

4. ΚΑΩΣΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΥΦΑΝΤΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Έκκομιστήρια βάμβακος	24
Νηματουργεία και ύφαντήρια βάμβακος	67
» » » έρίου	31
» » » μετάξης	14
» » » καννάβεως	22
Βαρεία	16
Σύνολον έργοστασιών	174

5. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Ἀλευρόμυλοι	639
Μακρονοποιεῖα	50
Ἄρτοποιεῖα	60
Ἐλαιοουργεῖα	233
Οἴνοποιεῖα — Οἴνοπνευματοποιεῖα	71
Ποτοποιεῖα	40
Ζυθοποιεῖα	5
Παγοποιεῖα	16
Λεμοναδοποιεῖα	19
Ἐργαστήσια ζαχαροπλαστικῆς	40
Ἀλαντοποιεῖα	10
Ἐργαστήσια κονσερβῶν	16
» καθαρισμῶν ἁλτων	4
» » σταφίδας	31
» κτηνοτροφικῶν προϊόντων	1
Σύνολον ἐργαστησίων	1.235

6. ΧΗΜΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Ἐργαστήσια ἐκκρηκτικῶν ὑλῶν	6
Πυρηνελαίουργεῖα — σαπωνοποιεῖα	70
Κηροποιεῖα	4
Ἐργαστήσια χρωμάτων	2
» ὀξέων καὶ λιπασμάτων	1
Υαλοουργεῖα	3
Ἐργαστήσια πορσελάνης	1
» τερεβινθελίου	22
» ὀξυγόνου	1
» χημικῶν προϊόντων	17
» φαρμακευτικῶν προϊόντων	1
» φωταερίου	4
» ἀσετυλίνης	1
Σύνολον ἐργαστησίων	134

7. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Ἐργαστήρια δερματοκόλλας	1
Βυρσοδεύεῖα	126
Ἐργαστήρια δερματίνων εἰδῶν	12
Σύνολον ἐργαστησίων	139

8. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΧΑΡΤΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΣ

Χαρτοποιεία	6
Έργαστήρια φακέλων και κηραστίχων	8
» κητίων	15
Τυπογραφεία	70
Λιθογραφεία	14
Φωτοτυπεία	5
Σύνολον έργαστηρίων	118

9. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΕΙΔΩΝ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ

Πίλοποιεία	4
Όμβρελλοποιεία	3
Υποδηματοποιεία	2
Πλυκτήρια	4
Σύνολον έργαστηρίων	13

10. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ

Ξυλουργεία	127
Ψηκτροποιεία	3
Σαρωθροποιεία	5
Σύνολον έργαστηρίων	135

11. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

Έργαστήρια φωτισμού — κινήσεως	20
--------------------------------------	----

12. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΚΑΠΝΟΥ

Έργαστήρια συγκρέττων	28
Γενικόν σύνολον έργαστηρίων	2.213

7. ΠΙΝΑΞ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΥΣ

Αρ. άρθρου	Ν ο μ ο ι	Μηχανικοί	Μεχ. μηχανισμοί	Ηλεκτρολόγοι	Χημικοί	Σύνολον τεχν. προσωπικού	Σύνολον εργασιών
1	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	193	41	19	74	327	844
2	Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	15	—	6	—	21	37
3	Λιτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ..	6	1	—	—	7	40
4	Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος	19	2	1	12	34	113
5	Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας ..	19	1	1	—	21	139
6	Ἀρκαδίας	10	1	—	—	11	31
7	Μεσσηνίας	3	3	—	5	11	68
8	Λακωνίας	—	—	—	—	—	10
9	Εὐβοίας	2	—	—	—	2	24
10	Κυκλάδων	20	4	1	1	26	53
11	Κερκύρας	2	1	—	1	4	35
12	Κεφαλληνίας	—	1	—	1	2	49
13	Ζακύνθου	9	—	4	—	13	39
14	Ἄρτης	1	—	—	—	1	13
15	Λαρίσσης	7	2	2	2	13	41
16	Τρικυάλων	4	—	1	—	5	35
17	Θεσσαλονίκης	32	—	1	—	33	199
18	Κοζάνης	4	—	—	—	4	33
19	Φλωρίνης	—	—	—	—	—	4
20	Σερρών	—	—	—	—	—	21
21	Δράμας	—	—	—	—	—	10
22	Πέλλης	2	1	1	—	4	12
23	Ἰωαννίνων	6	2	—	—	8	8
24	Πρεβέζης	4	—	—	—	4	8
25	Χανίων	7	3	—	6	16	43
26	Ἡρακλείου	5	3	—	2	12	48
27	Λασιθίου	2	—	—	1	3	20
28	Ρεθύμνης	1	—	—	—	1	20
29	Λέσβου	41	4	2	—	47	93
30	Χίου	—	—	—	—	—	13
31	Σάμου	2	—	—	—	2	60
	Σύνολον	422	70	39	105	636	2.213

8. Π Ι Ν Α Ξ

Δηλωτικὸς τῶν Μικρῶν Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων τῆς Ἑλλάδος (πλὴν τῆς Θράκης)
κατὰ σπουδαιότητα.

Εἶδος Ἐργοσταςίων		Ἀριθμὸς ἐπιχειρήσεων	Ἀριθμὸς ἐργατῶν	Ἀξία ἐγκαταστάσεων	Ἀξία προϊόντων	Ἐπὶ τῇ βᾶσει ἀξίας ἐγκαταστάσεων	Ἐπὶ τῇ βᾶσει ἀξίας προϊόντων
I	Βιομηχανία εἰδῶν Διατροφῆς	805	2275	16.916.700	87.041.250	1	1
II	Βιομηχανία Δέρματος	73	240	1.029.500	2.589.000	1	1
III	Χημικὰ Βιομηχανία	46	216	3.190.500	6.693.800	12	12
IV	Βιομηχανία Ἐπεξεργασίας ξύλου	70	209	1.021.600	2.058.600	8	5
V	Οἰκοδομικὰ Βιομηχανία	42	159	1.063.000	1.695.400	6	6
VI	Βιομηχανία Χάρτου καὶ Ἐκτυπώσεως ..	49	155	1.072.500	946.000	5	8
VII	Μηχανολογικὰ Βιομηχανία	46	148	1.323.000	1.366.575	4	7
VIII	Κλωστικὰ καὶ Ὑφαντ. Βιομηχανία	47	143	673.000	3.655.000	9	3
IX	Βιομηχανία Παραγωγῆς Ἡλεκτρισμοῦ ..	5	19	2.203.000	118.600	3	10
X	Βιομηχανία Σιγαρέττων	5	15	71.000	186.000	10	9
XI	Μεταλλουργικὰ Βιομηχανία	—	—	—	—	—	—
XII	Βιομηχανία εἰδῶν Ἰματισμοῦ	—	—	—	—	—	—
Σύνολον		1188	3579	28.567.400	106.550.025		

9. Π Ι Ν Α Ξ

Δηλωτικός κατά Νομούς τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι Μικρῶν Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.

Ν ο μ ο ι	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἄξια ἐγκαταστάσεων	Ἄξια προϊόντων
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	406	1341	14.917.900	33.617.450
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	28	93	484.300	3.051.500
Λιτωλίας καὶ Ἀχαρνάνιας	38	100	520.500	919.100
Ἄρτης	13	28	92.300	249.000
Λαρίσσης	16	60	356.000	2.114.300
Τρικυλλίων	25	66	430.000	4.762.400
Ἀργολιδοκορινθίας	112	265	1.482.100	8.296.000
Ἀχαΐας	23	92	625.000	2.176.500
Μεσσηνίας	47	140	785.000	4.499.450
Ἀργαδίας	16	56	493.000	2.904.000
Αἰτωλίας	5	18	192.000	353.000
Ζακύνθου	25	89	473.050	3.158.200
Κεφαλληνίας	35	101	311.050	1.070.150
Κεφαλόρας	6	21	90.000	53.000
Κυκλάδων	18	61	475.000	1.364.875
Εὐβοίας	16	50	431.500	1.396.900
Ἐν συνόλῳ	829	2581	22.089.500	69.985.825

10. Π Ι Ν Α Ξ

Δηλωτικός τῶν ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλλάδι (πλὴν τῆς Θράκης) Μικρῶν Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.

Ν ο μ ο ι	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἀξία ἐγκαταστάσεων	Ἀξία προϊόντων
Θεσσαλονίκης	142	344	2.468.200	15.993.900
Πέλλης	9	25	122.000	1.233.000
Κοζάνης	30	90	669.000	5.368.000
Φλωρίνης	4	10	47.500	803.000
Σερρών	15	49	182.600	692.600
Δράμας	29	74	415.400	1.161.500
Πρεβέζης	7	24	313.000	1.591.000
Ιωαννίνων	6	15	81.400	579.000
Λέσβου	6	16	101.000	587.600
Χίου	2	8	97.000	280.000
Σάμου	31	113	502.900	1.922.500
Χανίων	25	63	431.600	1.974.100
Ρεθύμνης	12	41	155.400	1.488.000
Ηρακλείου	28	85	660.900	2.172.000
Λασιθίου	13	41	230.000	781.000
Ἐ ν σ υ ν ὄ λ ω	359	998	6.477.900	36.564.200

11. Π Ι Ν Α Κ

Δηλωτικός τῶν Μέσων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων τῆς Ἑλλάδος (πλὴν τῆς Θράκης)
κατὰ σπουδαιότητα.

Εἶδος Ἐργοστασίων		Ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς	Ἄξια	Ἄξια	Ἐπὶ τῇ βάσει αἰτίας ἐγκαταστάσεων	Ἐπὶ τῇ βάσει αἰτίας προϊόντων
		Ἐπιχειρήσεων	Ἐργατῶν	ἐγκαταστάσεων	προϊόντων		
I	Βιομηχανία εἰδῶν Διατροφῆς	367	4206	38.125.962	185.956.900	1	1
II	Χημικὰ Βιομηχανία	64	861	8.007.557	24.084.460	2	2
III	Βιομηχανία Χάρτου καὶ Ἐκτυπώσεως	56	695	5.423.200	2.429.500	3	2
IV	Μηχανολογικὰ Βιομηχανία	58	669	3.488.000	4.958.700	4	5
V	Βιομηχανία Ἐπεξεργασίας ξύλου	53	582	2.168.600	4.406.600	7	6
VI	Βιομηχανία Δέρματος	45	537	3.446.000	13.324.000	5	3
VII	Κλωστ. καὶ Ὑφαντ. Βιομηχανία	38	533	1.650.700	4.391.100	8	7
VIII	Οἰκοδομικὰ Βιομηχανία	27	267	1.589.500	1.428.500	9	9
IX	Βιομηχανία εἰδῶν Ἰματισμῶν	11	191	856.000	1.400.000	10	10
X	Βιομηχανία Παραγωγῆς Ἡλεκτρισμοῦ	10	138	3.883.500	905.000	6	11
XI	Βιομηχανία Σιγαρέττων	10	124	313.000	550.050	11	12
XII	Μεταλλουργικὰ Βιομηχανία	2	42	—	6.960.000	—	4
Σύνολον		743	8845	68.447.019	250.794.810		

12. Π Ι Ν Α Κ

Δηλωτικός κατά Νομούς τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι Μέσων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων

Ν ο μ ο ι	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἀξία εἰσκαταστάσεων	Ἀξία Προϊόντων
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	309	3759	34.252.922	122.555.800
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	7	112	1.910.000	5.464.000
Διτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	2	20	90.000	210.000
Ἄρτης	—	—	—	—
Λαρίσσης	15	201	1.603.000	6.806.000
Τρικκάλων	9	90	1.899.000	6.340.000
Λογολιδοκορινθίας	21	198	1.413.000	2.163.000
Ἀγαυοῦ ἡλίδος	56	736	6.144.000	27.884.840
Μεσσηνίας	34	365	2.059.700	5.434.000
Ἀρκαδίας	15	181	910.000	3.251.000
Λακωνίας	3	22	102.000	280.000
Ζακύνθου	13	115	520.000	2.373.000
Κεφαλληνίας	14	141	910.000	2.024.000
Κερκύρας	21	271	2.407.000	8.177.060
Κυκλάδων	14	196	823.000	4.178.000
Εὐβοίας	7	68	900.000	2.390.000
Ἐν συνόλῳ	540	6475	55.948.622	199.530.850

Δηλωτικός κατά Νομούς των ἐν τῇ Νεᾷ Ἑλλάδι (

Ν ο μ ο ι

Θεσσαλονίκης	
Πέλλης	
Κοζάνης	
Φλωρίνης	
Σερρών	
Δράμας	
Πρεβέζης	
Ἰωαννίνων	
Λέσβου	
Χίου	
Σάμου	
Χανίων	
Ρεθύμνης	
Ἡρακλείου	
Λασισηθίου	
Ἐν συνόλῳ	

Π Ι Ν Α Ε

πλήν τῆς (Θράκης) Μέσων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.

	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἄξια ἐγκαταστάσεων	Ἄξια Προϊόντων
.....	28	295	1.477.500	5.839.260
.....	3	45	572.000	1.135.000
.....	3	18	45.200	293.500
.....	11	96	595.600	1.433.000
.....	1	6	87.000	80.000
.....	1	9	63.500	30.000
.....	75	1098	5.967.800	26.617.100
.....	7	75	381.000	1.660.000
.....	25	260	1.103.540	4.614.400
.....	15	127	908.000	3.278.000
.....	8	71	166.000	612.000
.....	19	206	1.012.000	4.813.000
.....	7	64	389.257	858.000
.....	203	2370	12.498.397	51.263.960

14. Π Ι Ν Α Ξ

Δηλωτικὸς τῶν Μεγάλων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων τῆς Ἑλλάδος (πλὴν τῆς Θράκης)
κατὰ σπουδαιότητα.

Εἶδος Ἐργοστασίων		Ἀριθμὸς Ἐπιχειρήσεων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἀξία ἐγκαταστάσεων	Ἀξία Προϊόντων	Ἐπὶ τῇ βασί αξίᾳ ἐγκαταστάσεων	Ἐπὶ τῇ βασί αξίᾳ προϊόντων
I	Κλωστικαὶ καὶ Ὑφαντ. Βιομηχανίαι	88	10.004	34.361.756	72.558.900	2	2
II	Βιομηχανίαι εἰδῶν Διατροφῆς	72	3.655	43.432.000	337.146.000	1	1
III	Βιομηχανίαι Σιγαρέττων	13	2.319	1.678.000	14.384.983	11	6
IV	Μηχανολογικαὶ Βιομηχανίαι	28	2.003	15.073.405	20.828.800	4	5
V	Χημικαὶ Βιομηχανίαι	22	1890	26.605.409	21.082.400	3	3
VI	Οἰκοδομικαὶ Βιομηχανίαι	14	867	10.046.000	15.012.150	6	7
VII	Βιομηχανίαι Δέματος	16	776	4.215.000	20.280.000	8	4
VIII	Βιομηχανίαι Χάρτου καὶ Ἐκτυπώσεως	12	767	4.115.320	4.019.000	9	9
IX	Βιομηχανίαι παραγωγῆς Ἡλεκτρισμοῦ	4	532	14.857.328	2.190.000	5	10
X	Βιομηχανίαι Ἐπεξεργ. Ξύλου	10	444	1.815.000	4.440.000	10	8
XI	Βιομηχανίαι εἰδῶν Ἰματισμοῦ	2	232	1.150.000	1.300.000	12	12
XII	Μεταλλουργικαὶ Βιομηχανίαι	1	211	6.000.000	1.707.240	7	11
Σύνολον		282	23.700	163.349.218	514.949.473		

15. Π Ι Ν Α Κ

Δηλωτικὸς κατὰ νομοὺς τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι Μεγάλων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.

Ν ο μ ο ι	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἄξια εγκαταστάσεων	Ἄξια Προϊόντων
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	129	11.465	103.168.241	308.278.040
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	2	122	360.000	1.620.000
Διτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	—	—	—	—
Ἄρτης	—	—	—	—
Δαρδανίας	10	698	3.290.000	18.555.000
Τρικυλλίων	1	41	35.000	100.000
Ἀργολιδοκορινθίας	6	348	652.000	2.900.000
Ἀχαΐας	34	1650	10.045.000	52.836.250
Μεσσηνίας	7	457	2.370.000	19.410.000
Ἀρκαδίας	—	—	—	—
Λακωνίας	2	126	175.000	330.000
Ζακύνθου	1	40	1.047.900	1.400
Κεφαλληνίας	—	—	—	—
Κερκύρας	8	689	2.866.793	6.778.000
Κυκλάδων	21	2157	6.382.000	24.906.000
Εὐβοίας	1	48	550.000	390.000
Ἐν Σύνολῳ	222	17.841	130.941.937	436.104.690

16. Π Ι Ν Α Κ

Δηλωτικός κατά νομούς τῶν ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλλάδι (πλὴν τῆς Θράκης) Μεγάλων Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.

Ν ο μ ο ι	Ἀριθμὸς Ἐργοστασίων	Ἀριθμὸς Ἐργατῶν	Ἀξία ἐγκαταστάσεων	Ἀξία Προϊόντων
Θεσσαλονίκης	29	3751	23.207.376	52.419.983
Πέλλης	3	900	3.720.000	4.000.000
Κοζάνης	—	—	—	—
Φλωρίνης	—	—	—	—
Σερρών	3	90	344.000	172.000
Δράμας	—	—	—	—
Πρεβέζης	—	—	—	—
Ἰωαννίνων	1	39	10.000	575.000
Λέσβου	12	516	3.102.905	11.866.800
Χίου	4	221	1.100.000	4.600.000
Σάμου	4	185	228.000	1.330.000
Χανίων	3	126	555.000	3.636.000
Ῥεθύμνης	—	—	—	—
Ἡρακλείου	1	31	140.000	250.000
Λασιθίου	—	—	—	—
Ἐν συνόλῳ.....	60	5859	32.407.281	78.844.783

17. Πίναξ δηλωτικός τῶν ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου
1921 ἰδρυθέντων μεγάλων ἐργοστασίων ἐν Ἑλλάδι.

Πόλις ἢ χωρίον	Ἀριθ. ἐργο- στασίων	Πόλις ἢ χωρίον	Ἀριθ. ἐργο- στασίων
Ἀθήναι	20	Κέρκυρα	2
Πειραιεὺς	37	Ζιάκυνθος	2
Ν. Φάληρον	2	Ἀργοστόλιον	1
Ἐλευσίς	2	Μιτυλήνη	6
Λεβάδεια	5	Γέθυμνος	2
Στυλὶς	1	Χίος	4
Πάτραι	5	Ὀροβία	1
Ναύπλιον	3	Μοῦδρον	1
Ἄργος	1	Ἁγία Γαλήνη	1
Καλάμαι	1	Πράκλειον	2
Βραχάτι	1	Πέραμα — Γέρας	1
Πηγὴ (Ἀρκαδίας)	1	Σκόπελος — Γέρας	1
Λεβέτσοβα	1	Ἁγία Παρασκευή	2
Θεσσαλονίκη	5	Μαδαμάδος	1
Βέρροια	1	Σαράντα Ἐκκλησίαι	2
Φλώρινα	1	Ξάνθη	2
Τρίκκαλα	1	Μακρὰ Γέφυρα	1
Βόλος	6	Δομούρι-ἄλη	1
Ἰωάννινα	1	Νέον Καστοριάσιον	2
Σύρος	7	Ἐν ὄλῳ	137

Πίναξ δηλωτικός τῆς κατ' ἔτος ἰδρύσεως μεγάλων ἐργοστασίων
ἐν Ἑλλάδι.

Ἔτος	ἀριθμὸς	Ἔτος	ἀριθμὸς
1910.....	10	1916.....	11
1911.....	10	1917.....	14
1912.....	5	1918.....	18
1913.....	7	1919.....	10
1914.....	19	1920.....	18
1915.....	11	1921.....	4
Σύνολον.....		11	137

Διόρθωσις Παροραμάτων.

Ἐν σελ. 12 στίχ. 15 ἀντί : «ποικιλλίαν», γράφε «ποικιλίαν».

Ἐν σελ. 16 στίχ. 37 ἀντί : «προῦπαχθῆ καὶ τὸ Ἵπουργεῖον», γράφε :
«προῦπαχθῆ εἰς τὸ Ἵπουργεῖον».

